

Vergaderstukken

Partijcongres 20 mei 2006

**Let op: geen toegangskaart, stemkaart of lunchkaart bijgevoegd.
Deze worden u in de week van 14 mei separaat toegestuurd.**

**Locatie Partijcongres:
Beatrix Theater (Jaarbeurs)
Jaarbeursplein
Utrecht
Telefoon: 030-29 55 911**

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

1976 2836

Inhoudsopgave vergaderstukken Partijcongres	pag.
Aanbiedingsbrief/Aandachtspunten	5
Voorlopige Agenda	8
I. Huishoudelijk deel	
3. Verslag Partijcongres 5 november 2005	9
6. Herbenoemingen	14
7. Verkiezing Secretaris	15
8. Vrijgekozen leden Partijbestuur	16
9. Herziening Reglementen	18
II. Politiek Deel, Deelsessies, Informatie	37
1. Deelsessie Actuele Politiek	
2. Deelsessie 'Meedenken, Meepraten' met de programcommissie	
3. Deelsessie Europa	
4. Deelsessie Kenniseconomie	
5. Deelsessie Inkomensbeleid	
6. Programma nieuwe leden	
III. Plenair Politiek deel I	
1. Kenniseconomie: 10 puntenplan	38
4. Resoluties, format en voorbeeld	71

DOCUMENTATIECENTRUM
 NEDERLANDSE POLITIEKE
 PARTIJEN

De Jaarverslagen 2005, de Jaarrekeningen 2005 en het Europamanifest worden u op verzoek separaat toegestuurd.

De bovenstaande nummering heeft betrekking op de agenda van het Partijcongres.

Aan geadresseerde

Betref: vergaderstukken 20 mei 2006

Den Haag, 26 april 2006

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doe ik u de stukken toekomen voor de vergadering van het Partijcongres d.d. zaterdag 20 mei a.s.
Het Partijcongres vindt plaats in het Beatrix Theater (Jaarbeurs), Jaarbeursplein te Utrecht.

Vergaderstukken

Bijgevoegd treft u de vergaderstukken aan, met daarin opgenomen de **voorlopige** agenda.

Jaarrekeningen 2005, Jaarverslagen 2005, Europamanifest

Bij uw aanmelding heeft u aan kunnen geven welke stukken u wilde ontvangen.

Mocht u belangstelling hebben voor stukken die u in eerste instantie niet aangevraagd heeft, dan kunt u ze alsnog downloaden van CDA-net.

Toegangs-, stem- en lunchkaarten

Om administratieve redenen hebben we ervoor gekozen voortaan geen toegangskaarten, stemkaarten en/of lunchkaarten meer toe te sturen met de stukken. U ontvangt de kaarten in de week van 14 mei a.s. U ontvangt dan:

- een toegangskaart voor de grote zaal, het balkon van de grote zaal of de subzaal (afhankelijk van het aantal aanmeldingen en van de datum van binnenkomst van uw aanmelding)
- indien u aan de criteria voldoet (deel van de contributie 2006 betaald voor 1 mei en op 20 mei a.s. langer dan 8 weken lid), een stemkaart;
- een aparte stemkaart indien u eveneens stemgerechtigd bent namens provincie, CDJA of CDAV;
- Een lunchkaart, indien wij uw betaling à 10,00 euro hebben ontvangen.

Aandachtspunten

1. **Indienen reacties op de bijgevoegde stukken**

Reacties op de bijgevoegde stukken kunnen worden toegestuurd vóór donderdag 4 mei a.s., 10.00 uur naar het CDA-Partijbureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, t.a.v. Partijcongres. U kunt ze ook mailen: resoluties@cda.nl

2. **Indienen resoluties**

Tot donderdag 4 mei, 10.00 uur kunnen er resoluties worden ingediend. Deze kunnen worden toegestuurd naar bovenstaand adres. Elke indiener ontvangt een ontvangstbevestiging.

Ingediende resoluties worden besproken in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op dinsdagavond 9 mei a.s. Vanaf 15 mei, 14.00 uur zullen de resoluties op Internet staan (www.cda.nl) of zijn dan op te vragen via e-mail: partijcongres@cda.nl. Op zaterdag 20 mei zijn ze uiteraard voor u beschikbaar in de spelregels die u bij binnenkomst krijgt uitgereikt.

Procedure indienen Resoluties

De volgende regels voor het indienen van een resolutie zijn van kracht:

1. U kunt een resolutie indienen namens een provinciale afdeling, het CDJA of het CDAV
2. U kunt een resolutie indienen namens een gemeentelijke afdeling
3. U kunt een resolutie indienen namens 25 individuele leden.

3. **Bespreken resoluties**

Discussie en stemming over de resoluties zal plaatsvinden tussen 12.00-13.00 tijdens het plenaire politieke deel I in de grote zaal.

4. **Bespreken amendementen Europamanifest**

De amendementen die zijn binnengekomen op het Europamanifest zullen worden besproken in de deelsessie Europa, tussen 10.00-11.00 uur. Worden amendementen niet met 2/3 meerderheid aangenomen, dan komen ze in het plenaire deel I (tussen 11.00-13.00 uur) terug. Amendementen mogen worden ingediend tot 1 mei a.s. Op 15 mei zullen de gepreadviseerde amendementen op Internet geplaatst worden. Tevens wordt het overzicht opgenomen in de spelregels, die u op de dag zelf krijgt uitgereikt.

5. **Afronden discussie Kenniseconomie**

Tijdens de deelsessie zal er gediscussieerd worden over een aantal stellingen. Tijdens het plenair politiek deel I zullen alle stemgerechtigden kunnen stemmen over de stellingen. Zie toelichting pagina 39-40.

6. **Verkiezing secretaris**

Voor meer info zie pagina 15.

7. **Verkiezing partijvoorzitter**

Tijdens het middagdeel zal de verkiezing van de partijvoorzitter plaatsvinden. Tot 10 maart konden tegenkandidaten worden ingediend, hiervan is geen gebruik gemaakt. Derhalve is er slechts 1 kandidaat, de huidige partijvoorzitter. Zij stelt het op prijs om 's morgens tussen 10.00-11.00 uur met de leden van gedachten te wisselen over de plannen voor de komende periode.

8. Spreektijd aanvragen

Spreektijd voor het Huishoudelijk deel van het Partijcongres kan worden aangevraagd tot aanvang van de vergadering om 09.30 uur bij de sprekerstafel in de grote zaal. Voor de deelsessies en resoluties hoeft geen spreektijd aangevraagd te worden. Indieners van de resoluties krijgen automatisch het woord.

9. Aanmelden Partijcongres

Indien u het Partijcongres wilt bijwonen maar u heeft zich nog niet aangemeld, dan kunt u dit alsnog doen door uw aanmelding te sturen naar Postbus 30453, 2500 GL te Den Haag t.a.v. Partijcongres of via mail: partijcongres@cda.nl
De bijdrage voor de lunch (10 euro p.p.) graag overmaken voor 12 mei op giro 102.575, Centrale Verrekenkas CDA-PR, Den Haag, o.v.v. lunch Partijcongres 20 mei 2006.

De toegang tot het Partijcongres is gratis, maar aanmelden is verplicht. Gezien het grote aantal bezoekers van de afgelopen Partijcongressen reserveren we alleen plaatsen voor diegenen die zich van tevoren hebben aangemeld, via mail of post. Komt u zonder zich te hebben aangemeld, dan loopt u het risico dat de toegangskaarten op zijn en u in de subzaal moet plaatsnemen.

Voor wat betreft de lunch: we reserveren alleen een lunch voor diegenen van wie we tijdig (voor 12 mei) het bedrag op de giro hebben ontvangen. Wilt u ter plekke nog een lunch bestellen, dan loopt u het risico dat de lunchkaarten uitverkocht zijn.

Indien u nog vragen mocht hebben over het Partijcongres, dan kunt u contact opnemen met de coördinator van het Partijcongres, Marjolijn Knol. Op dinsdag, donderdag en vrijdag telefonisch bereikbaar tussen 10.00-12.00 uur op nummer 070-34 24 812 en dagelijks via de mail: knol@cda.nl.

Met hartelijke groet,

Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart
Partijvoorzitter

Conceptagenda partijcongres 20 mei 2006

Versie 26 april 2006

I.	Huishoudelijk deel	09.30 – 10.00
1.	Opening	
2.	Ingekomen stukken	
3.	Vaststelling verslag Partijcongres 5 november 2005	
4.	Vaststellen Jaarrekening 2005	
5.	Vaststellen Jaarverslagen 2005	
6.	(Her) benoemingen	
7.	Verkiezing Secretaris	
8.	Vrijgekozen leden Partijbestuur	
9.	Herziening reglementen: - Reglement van orde Partijcongres - Reglement vaststelling verkiezingsprogramma.	
II.	Deelsessies	10.00 – 11.00
1.	Deelsessie Actuele Politiek	
2.	Deelsessie 'Meedenken, Meepraten' met de programcommissie	
3.	Deelsessie Europa	
4.	Deelsessie Kenniseconomie	
5.	Deelsessie Inkomensbeleid	
6.	Programma nieuwe leden	
<p>Tevens op dat tijdstip de mogelijkheid om, in het kader van de verkiezing van de Partijvoorzitter, met Marja van Bijsterveldt, onder het genot van een kop koffie, van gedachten te wisselen over de komende 4 jaar.</p>		
III.	Plenair Politiek Deel I	11.10 – 13.00
1.	Afronding discussie Kenniseconomie, stemmen 10-puntenplannen	
2.	Afronding discussie Europa	
3.	Toespraak Maxime Verhagen, fractievoorzitter Tweede Kamer	
4.	Plenaire behandeling resoluties	
	Einde	
Lunch		13.00 - 13.45
IV.	Plenair Politiek Deel II	14.00 – 16.00
1.	Opening Politiek middagdeel	
2.	Meditatief Moment	
3.	In memoriam	
4.	Verkiezing Partijvoorzitter	
5.	Toespraak Partijvoorzitter	
<p>Intermezzo</p>		
6.	Terugblik Gemeenteraadsverkiezingen	
7.	Programcommissie	
<p>Intermezzo</p>		
8.	Toespraak premier Jan Peter Balkenende	
9.	Afsluiting, Wilhelmus	
V.	Naborrel in Pieter Christiaanfoyer op de 1^e etage	16.00 – 18.00

I. HD, Agendapunt 3, Vaststelling Verslag Partijcongres 5 november 2005

Verslag CDA-Partijcongres, d.d. 5 november 2005, gehouden in het Beatrix Theater te Utrecht

Huishoudelijk deel

1. Opening

Vice-voorzitter Jan Bart Mandos opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

2. Ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken.

3. Vaststellen verslag Partijcongres 28 mei 2005

Er zijn geen opmerkingen ontvangen over en naar aanleiding van het verslag Partijcongres, d.d. 28 mei 2005.

4. Vaststellen Begroting 2006

Vice-voorzitter Jan Bart Mandos leest een schrijven van de financiële commissie o.l.v. Joost Gielen voor. Op 19 september 2005 is de Begroting 2006 besproken. Deze wordt gekenmerkt door realistische verwachtingen en financiële terughoudendheid. Die terughoudendheid is nog steeds gepast, ook al biedt de verwachte Rijkssubsidie wel mogelijkheden, maar deze is voor belangrijk deel afhankelijk van zetelaantal.

De financiële commissie kan zich vinden in de Begroting 2006. De commissie ondersteunt het gevoerde financieel beleid en adviseert het Congres de begroting over te nemen.

De penningmeester bedankt de financiële commissie voor haar positieve oordeel

De penningmeester merkt verder op dat de gemiddelde contributie per betalend lid zich momenteel op ongeveer hetzelfde niveau als vorig jaar bevindt.

De penningmeester licht ook toe wat er met het extra geld van het ministerie van Binnenlandse Zaken gaat gebeuren, waarvoor jarenlang is gelobbyd.

De verhoging van de subsidie is gerelateerd aan het aantal Kamerzetels en het aantal leden, dus conjunctuurgevoelig.

De besteding van het geld dient te geschieden volgens strenge procedures van het ministerie.

De projectfinancieringssubsidie is in de begroting 2006 sterk verhoogd naar ongeveer 290.000 euro. Dit bedrag komt voor een belangrijk deel ook bij lokale afdelingen terecht. En dat is goed want een deel van deze afdelingen kunnen maar net rond komen en hebben niet voldoende financiële middelen om extra activiteiten te organiseren. Middels de projectfinancieringsmethodiek kunnen we zorgen dat ze toch wat extra's kunnen doen, terwijl wij wel volledig de uitgaven landelijk kunnen verantwoorden conform de eisen, aldus de penningmeester.

De Begroting van Stichting CDA en Stichting Steenkampinstituut wordt per hamerslag vastgesteld. De Begroting van WI, Fonds WI, CDAV, EFS, CDJA, BSV worden goedgekeurd.

De penningmeester geeft een korte powerpointpresentatie over de (voorgestelde) besteding van de inkomsten en doet de toezegging dat wanneer de 100.000 euro die beschikbaar is gesteld voor de voorzittersverkiezing niet volledig wordt gebruikt, het overgebleven bedrag als volgt zal worden verdeeld: 50% zal worden gebruikt als projectsubsidie(s), 25% wordt besteed aan ledenwerving en 25% wordt besteed aan ledenzorg.

Er is een budget van tenminste 250.000 euro voor de gemeenteraadsverkiezingen beschikbaar. Het is aan de landelijk Campagneleider hoe dit geld wordt besteed

5. (Her)benoemingen

De herbenoeming van mw. Doelman-Pel en mw. Helwig gebeurt per hamerslag

6. Procedure verkiezing Partijvoorzitter

Secretaris Henk Bleker krijgt het woord. Hij merkt op dat de door het Partijbestuur bepaalde procedure loopt. Dat heeft onder andere geleid tot een oproep in het blad en een brief aan de afdelingen. De termijn waarbinnen personen kunnen worden voorgedragen dan wel kunnen solliciteren voor de functie van partijvoorzitter is verstreken (1 oktober 2005) zonder dat dit heeft geleid tot een beschikbare kandidaat anders dan de zittende partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt.

Gelet op de huidige stand van zaken is het mogelijk dat slechts een enkelvoudige voordracht mogelijk is. Dat is niet het streven, maar er dient wel rekening te worden gehouden met die mogelijkheid.

Volgens de juridische commissie gaan de statuten van de partij uit van een meervoudige voordracht. Bij enkelvoudige voordracht adviseert de commissie de verkiezing van de voorzitter door het Partijcongres in plaats van per schriftelijke stemming via de post.

Het CDJA heeft een amendement wijzigingsvoorstel procedure verkiezing partijvoorzitter ingediend. Het CDJA vindt dat er een meervoudige voordracht moet komen voor de verkiezing van de partijvoorzitter.

Dhr. Bovens, een van de twee sprekers – naast de indiener - inzake het amendement van het CDJA wenst geen fake-procedure en kan zich vinden in de praktische overwegingen van het Partijbestuur.

Dhr. Wesselink geeft te kennen mw. Van Bijsterveldt een uitstekend partijvoorzitter te vinden, maar als democraat in hart en nier wil hij wel een keuzemogelijkheid hebben.

Het amendement van het CDJA wordt verworpen, het procedurevoorstel van het Partijbestuur – om in geval van een enkelvoudige voordracht en indien zich verderop in de procedure geen tegenkandidaten melden de partijvoorzitter door het Partijcongres te laten kiezen – wordt aangenomen.

7. Behandeling resolutie Zuid-Holland m.b.t. huishoudelijk deel

Dhr. Overbeek geeft een toelichting op de resolutie van Zuid-Holland. Dhr. Bleker reageert door op te merken dat de deelnemers aan het Partijcongres willen stemmen én discussiëren. Dat betekent dat er elke keer naar een balans tussen stemmen en discussiëren moet worden gezocht.

De resolutie wordt door het Partijcongres verworpen.

Politiek Deel: plenaire behandeling resoluties + amendementen

Duurzaamheidsmanifest

Het Politiek Deel begint met een actuele politiek rondblik m.m.v. Maxime Verhagen, Jos Werner, Aart-Jan de Geus en Camiel Eurlings o.l.v. Henk Bleker.

Onderwerpen waarover gesproken wordt zijn: koers EU-lidstaten op gebied van buitenlandse zaken in relatie tot het Amerikaanse buitenlands beleid, de uitbreiding van de taken van de NAVO, lokaal bestuur (afschaffing gebruikersdeel OZB en politiewet) en democratische vernieuwing (verbetering kwaliteit dienstverlening, bestrijding van bureaucratie, correctief raadgevend referendum, verlaging voorkeursdrempel bij verkiezingen)

Jos Werner merkt op dat Eerste Kamer niet voorop loopt bij bestuurlijke vernieuwing. Veel klachten van burgers gaan niet over gebrek aan invloed op beleid, maar over uitvoering van beleid, over uitblijven van vergunningen en over het politie-apparaat. Jos Werner hekelte in dit verband ook

de uitspraken van minister Pechtold (Bestuurlijke Vernieuwing)

Maxime Verhagen benadrukt het belang van consistentie in het beleid. Hij is niet overtuigd van nut en noodzaak van referendum.

Camiel Eurlings kondigt aan dat Europarlementariërs in Brussel en Kamerleden in Den Haag meer willen gaan samenwerken en dat zij daartoe op 7 november in Brussel bijeenkomen. Verder gaat het volgens hem op dit moment niet goed in Europa. Tony Blair houdt als weliswaar vlammende betogen in het Europees Parlement, in het kader van het Brits voorzitterschap van de Europese Raad, maar het blijft bij mooie woorden. Roemenië is nog niet klaar voor toetreding tot de Europese Unie (in 2007) en dat geldt ook voor Turkije (in 2015)

Aart Jan de Geus reageert op een dringend beroep vanuit de zaal om ervoor te zorgen dat het aantal voortijdige schoolverlaters minstens wordt gehalveerd en deze jongeren terug naar school gaan. De Geus merkt dat voor voortijdige schoolverlaters de leerwerkplicht gaat gelden.

Verder merkt de minister op dat jonge WAO'ers recht hebben op begeleiding en dat de instrumenten ter ondersteuning van deze groep mensen gehandhaafd blijft.

Aan het eind van dit onderdeel bedankt Henk Bleker de sprekers achter de microfoon en in de zaal.

Alvorens de resoluties behandeld worden legt Henk Bleker de spelregels uit. Henk Bleker zal bij elke resolutie eerst het woord aan de indiener van de resolutie geven. Vervolgens is er gelegenheid voor reacties vanuit de zaal. Dan worden de partijvoorzitter en de voorzitter van de Tweede Kamerfractie uitgenodigd hun standpunt met betrekking tot de individuele resoluties toe te lichten. Vervolgens krijgt de indiener nog de gelegenheid hierop te reageren en mag de partijvoorzitter daarop nog iets zeggen. Aansluitend wordt de resolutie in stemming gebracht.

Na bespreking heeft het Partijcongres heeft 10 van de 18 ingediende resoluties in het ochtenddeel van het Congres aangenomen, te weten:

- Buitenschoolse opvang, van CDAV
- Lichamelijke Oefening/voldoende bewegingsonderwijs, van CDA-Overijssel en CDJA
- Honorering raadlidmaatschap verbeteren, van CDAV
(Deze resolutie is conform het pre-advies van het Dagelijks Bestuur gewijzigd aangenomen)
- Suiker in Nederland, van CDA-Friesland, -Groningen, -Drenthe en -Flevoland

- Een eigenhuis, een plek onder zon, van CDJA
(Deze resolutie is met wijziging door CDJA aangenomen)
- Meer aandacht voor positie vrouwen in (post)conflictsituaties, van CDAV.
- De resolutie van CDA-Zuid-Holland over defensie
(Gewijzigd aangenomen: Defensie moet plaats krijgen in verkiezingsprogramma)
- Goed gezinsbeleid is goed integratiebeleid, van ICB
- Minister van Milieu, van dhr. Wesselink
(Het betreft hier een aangehouden resolutie van 28 mei 2005)
- Gebruik aardgas als transportband

De volgende resoluties zijn afgewezen

- AOW, herbezinning op het AOW-dossier, van CDJA
- Discussie openen over hypotheekrenteaftrek, van Basisgroep Sociale Zekerheid
- Meervoudige voordracht TK-Lijsttrekker 2007, van CDJA
- Terugdringing klimaatverandering
(Het betreft hier een aangehouden resolutie van 28 mei 2005)
- Aanpassing maximum snelheid
(aangehouden op 28 mei 2005)

De resolutie Kernenergie (aangehouden op 28 mei 2005) is voor behandeling ervan ingetrokken.

Na de resoluties zijn de A-amendementen op het ter Congres vast te stellen Duurzaamheidsmanifest behandeld.

Het volgende amendement is overgenomen:

- Amendement CJA over verlaging BTW van 19 naar 6 %

De volgende amendementen in relatie tot kernenergie zijn afgewezen. De besluitvorming inzake deze amendementen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de pre-adviezen van het DB:

- Amendement CDA-Brabant
- Amendement CDA-Duurzaamheidsberaad
- Amendement van dhr. Ashmann
- Amendement CDA-Culemborg

De volgende amendement in relatie tot windenergie zijn afgewezen:

- Amendement CDA-Brabant
- Amendement van dhr. Ashmann

De besluitvorming inzake amendement CDA-Brabant heeft plaatsgevonden overeenkomstig pre-advies van het DB.

Het amendement van het CDJA inzake prijzingsstelsel is afgewezen.

Vervolgens zijn nog enkele B-amendementen op het Duurzaamheidsmanifest behandeld, omdat deze in de deelsessie Duurzaamheid (over het Duurzaamheidsmanifest) niet met een 2/3 meerderheid zijn aangenomen.

Het gaat om de volgende twee amendementen:

- een amendement van het Duurzaamheidsberaad over biobrandstof is conform het preadvies van het DB afgewezen
- een amendement over belang van goed functionerende regionale markten is eveneens conform het preadvies van het DB afgewezen.

Ten slotte is het aldus gewijzigde Duurzaamheidsmanifest aangenomen.

Partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt heet aan begin van middagdeel o.m. oud-premiers, oud-fractievoorzitters, oud-partijvoorzitters, ambassadeurs, deelnemers Kaderschool, campagneleiders lokale afdelingen en de nieuwe landelijke campagneleider welkom en brengt de hartelijke groeten van Piet Steenkamp aan het Congres over.

1. Opening door zingen van Wilhelmus onder begeleiding van Tweede Kamerlid Wim van Fessem op piano
2. Marja van Bijsterveldt memoreert Nancy Dankers en Jaap Glasz
3. Marja van Bijsterveldt nodigt Ruud Lubbers uit voor het meditatief moment. Ruud Lubbers houdt meditatief moment over gemeenschapszin en individualiteit, eigen verantwoordelijkheid en verbondenheid, en 'wij versus zij'.
4. Marja van Bijsterveldt nodigt Maxime Verhagen uit voor toespraak. Verhagen licht met behulp van een powerpointpresentatie het beleid en de doelstellingen van de Tweede Kamerfractie toe.
5. Theo Rietkerk verzorgt ter afsluiting van de partijdiscussie over Duurzaamheid een korte powerpointpresentatie over de aanbevelingen in het Duurzaamheidsmanifest. Vervolgens vindt na een korte toespraak van Liesbeth van Tongeren, voorzitter van Greenpeace Nederland, over het belang van duurzaamheid, de overhandiging plaats van de eerste vier 'energiebesparingsdozen' aan minister-president Jan Peter Balkenende, partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt, staatssecretaris van milieu Pieter van Geel en fractievoorzitter Maxime Verhagen.

Marja van Bijsterveldt legt hierna aan het Congres de resolutie over het duurzaamheidsmanifest, ter besluitvorming, voor. Het Congres neemt het duurzaamheidsmanifest per acclamatie aan. In dit verband wijst Marja van Bijsterveldt de aanwezige leden ook een ander initiatief in het kader van de duurzaamheidsdiscussie: de Rentmeesterprijs. Het Kuyperfonds heeft hiervoor een bedrag van 10.000 euro ter beschikking gesteld.

Vervolgens houdt Marja van Bijsterveldt haar toespraak tot het Congres.

6. Na een kort intermezzo vindt onder leiding van Hans Hillen een politiek café c.q. jubileumgesprek met Dries van Agt, Willem Aantjes, Til Gardeniers-Berendsen, Esther Bergman, Osman Elmaci en Ronald van Bruchem plaats.

Hierna wordt Bert de Jong, voorzitter van het Nederlands Bijbelgenootschap, op het podium genodigd. De nieuwe Bijbelvertaling heeft de NPS Publieksprijs gekregen. Naar aanleiding daarvan overhandigt De Jong aan Jan Peter Balkenende een bijbel met daarin platen van Rembrandt. Marja van Bijsterveldt krijgt een in leer gebonden bijbel aangeboden. Een ander exemplaar van deze gelimiteerde oplage is al eerder aan Jan Peter Balkenende overhandigd, vandaar dat de minister-president een andere bijbel krijgt aangeboden.
7. Ten slotte spreekt Jan Peter Balkenende het Congres toe. Hij presenteert 10 punten om te komen tot een sociaal, saamhorig en slagvaardig Nederland.
8. Hierna bedankt Marja van Bijsterveldt de pers voor haar aanwezigheid en de organisatie van het Partijcongres voor haar werk.

I. HD, Agendapunt 6, (Her) Benoemingen partijcommissie(s)

Financiële Commissie

Artikel 55 Statuten

De Financiële Commissie is belast met het jaarlijks onderzoek van de balans en de rekening van baten en lasten van de instanties die ten behoeve van het partijbestuur en/of partijcongres en/of bijzondere organen en/of bijzondere organisaties de geldmiddelen en/of eigendommen beheren en daarvan verslag uit te brengen aan het partijcongres. Zij adviseert het partijbestuur over belangrijke financiële aangelegenheden.

Artikel 56 Statuten

De Financiële Commissie bestaat uit drie leden, die geen lid mogen zijn van het partijbestuur en/of de besturen van de bijzondere organen en/of bijzondere organisaties. Zij worden op voordracht van het partijbestuur door het partijcongres verkozen. Voor de Financiële Commissie wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 37 geen reglement opgesteld.

Bij de Financiële Commissie heeft het lid, dhr. W. Zwanenburg, zijn eerste termijn erop zitten.

Voorstel: Aan het Partijcongres wordt voorgesteld dhr. W. Zwanenburg voor een tweede termijn te benoemen als lid van de Financiële Commissie.

I. HD, Agendapunt 7, Verkiezing secretaris

Verkiezing secretaris

Op grond van het rooster van aftreden loopt de eerste termijn van de bestuurlijk secretaris af in het voorjaar van 2006. Eind september 2005 heeft het Partijbestuur de profielschets ten behoeve van de verkiezing van de bestuurlijk secretaris vastgesteld. Tijdens dezelfde vergadering heeft de zittend bestuurlijk secretaris, dr. H. Bleker, te kennen gegeven beschikbaar te zijn voor een tweede termijn.

De bestuurlijk secretaris is een vrijgekozen lid, die door het Partijbestuur uit haar midden worden gekozen tot bestuurlijk secretaris. Ingevolgde de statuten en huishoudelijk reglement van de partij wordt een vrijgekozen lid, op meervoudige voordracht, tijdens het Partijcongres gekozen door alle aanwezige leden.

Begin oktober is er een oproep tot sollicitatie en voordracht, inclusief de profielschets, geplaatst in het ledentijdschrift CDA.nl en op de website www.cda.nl. Tot 1 december 2005 heeft de mogelijkheid open gestaan leden voor de functie van vrijgekozen lid, beoogd bestuurlijk secretaris, voor te dragen dan wel hiernaar te solliciteren.

De sluitingsdatum voor het aandragen van potentiële kandidaten is verstreken zonder dat iemand voor de functie is voorgedragen dan wel hiernaar heeft gesolliciteerd. Het Partijbestuur heeft vervolgens niet actief gezocht naar een medekandidaat, omdat de kans iemand te treffen die past in het vastgestelde profiel en die bereid is naast dr. H. Bleker medekandidaat te zijn klein werd geacht.

Het Partijbestuur heeft op 10 maart jl. besloten dr. H. (Henk) Bleker voor te dragen voor de functie van vrijgekozen lid, beoogd bestuurlijk secretaris. Dr. H. Bleker is van 1982 – 2003 Statenlid geweest voor de provincie Groningen en is sinds 1999 lid van Gedeputeerde Staten in Groningen. Daarnaast is hij 15 jaar, tot 1999, werkzaam geweest als organisatieadviseur en interimmanager en partner in een accountancy- en consultancy-groep.

Tot donderdag 4 mei a.s. heeft elk lid of gemeentelijke afdeling of provinciale afdeling de bevoegdheid schriftelijk aan het Partijbestuur te verzoeken de naam van een door hem of haar gewenste kandidaat toe te voegen. Aan dat verzoek wordt voldaan wanneer het door ten minste drie provinciale afdelingen of tien gemeentelijke afdelingen of één procent van de leden wordt gesteund.

Tijdens het Partijcongres op 20 mei a.s. wordt het vrijgekozen lid, beoogd bestuurlijk secretaris, gekozen door de aanwezige leden. Vervolgens zal in juni 2006 het Partijbestuur uit haar midden de bestuurlijk secretaris kiezen.

I. HD, Agendapunt 8, Vrijgekozen leden Partijbestuur

Datum infunctietreding vrijgekozen leden / beoogd penningmeester

Vrijgekozen leden

Op grond van het door het Partijbestuur vastgestelde rooster van aftreden ontstaan in november 2006 de volgende vacatures:

- Dagelijks Bestuur: 2^e vice-voorzitter, penningmeester en lid Dagelijks Bestuur
- Partijbestuur: een vijftal overige vrijgekozen leden

In het ledentijdschrift CDA.nl van 22 april a.s. doet het Partijbestuur een oproep aan CDA-leden die interesse hebben in het vervullen van een van de bovenstaande functies hiernaar te solliciteren en doet een beroep op de afdelingen om eventuele kandidaten voor deze functies voor te dragen aan het Partijbestuur. Bij deze oproep zijn eveneens de door het Partijbestuur vastgesteld profielschetsen opgenomen. Tot vrijdag 2 juni 2006 kunnen kandidaten voor deze functies solliciteren dan wel worden voorgedragen

In het najaar van 2006 worden zowel de advieslijst Tweede Kamer als de advieslijst Eerste Kamer door het Partijbestuur opgesteld. De eerste keer dat deze advieslijsten ter bespreking in het Partijbestuur worden behandeld is op 30 oktober 2006 en de definitieve vaststelling van de beide advieslijsten vindt plaats tijdens de Partijbestuursvergadering op 24 november 2006. Het Partijcongres van 4 november 2006, waar de 8 (her)verkiezingen op de agenda staan, valt er precies tussenin.

Deze situatie lijkt het Partijbestuur niet wenselijk, met name niet met betrekking tot de verkiezingen die een personele wijziging in het Partijbestuur tot gevolg hebben. Om die reden wordt aan het Partijcongres voorgesteld hiervoor een voorziening te treffen, inhoudende dat de tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 gekozen vrijgekozen leden pas op 1 december 2006 in functie treden. Op deze manier wordt bewerkstelligd dat tijdens de vergadering van het Partijbestuur van 24 november 2006 waarop de beide advieslijsten definitief worden vastgesteld nog gewerkt kan worden met het "oude" Partijbestuur.

Voorstel 1: Het Partijcongres treft een voorziening, inhoudende dat de tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 gekozen vrijgekozen leden op 1 december 2006 in functie treden in plaats van direct na hun verkiezing.

Beoogd penningmeester

De penningmeester wordt door het Partijcongres gekozen als vrijgekozen lid en wordt vervolgens door het Partijbestuur uit haar midden gekozen in de functie van penningmeester. Het Partijbestuur heeft zich reeds gecommitteerd aan het feit de beoogd penningmeester door het Partijbestuur als zodanig zal worden benoemd.

Ten aanzien van de functie van penningmeester heeft het Partijbestuur de wens uitgesproken dat de huidige penningmeester, Jan Kees de Jager, die in 2000 is aangetreden, niet in november 2006, maar pas op 1 juni 2007 aftreedt. Gelet op het belang, maar vooral ook op de complexiteit van de portefeuille van de penningmeester, hecht het Partijbestuur zeer aan een zorgvuldige overdracht, waarbij de nieuwe penningmeester gedurende een half jaar kan worden ingewerkt.

Om die reden stelt het Partijbestuur voor zijn opvolger, de beoogd penningmeester, reeds tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 te kiezen op basis van één van de vijf

profielen overige vrijgekozen leden. Deze persoon neemt in december 2006 zijn plek in als vrijgekozen lid van het Partijbestuur en uiterlijk in mei/juni 2007 benoemt het Partijbestuur de beoogd penningmeester tot penningmeester.

Voorstel 2: Het Partijcongres stemt in met het voorstel dat de beoogd penningmeester op 4 november 2006 door het Partijcongres wordt gekozen op basis van één van de vijf profielen overige vrijgekozen leden en dat het Partijbestuur uiterlijk in mei/juni 2007 de beoogd penningmeester tot penningmeester benoemt.

I. HD, Agendapunt 9, Herziening Reglementen

Herziening reglementen

Op 30 januari jongstleden heeft het Partijbestuur de tekstvoorstellen tot wijziging van het "Reglement voor de vaststelling van programs" en het "Reglement van Orde voor Partijraad en Congres van het CDA" vastgesteld. Deze voorstellen, inclusief de bijbehorende toelichting, zijn vervolgens toegezonden aan de afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden. Dit laatste door middel van het plaatsen van de tekstuele wijzigingsvoorstellen en de bijbehorende toelichting op www.cda.nl/statuten en op Afdelingennet, www.cdanel.nl.

Tot 3 april 2006 heeft voor leden, gemeentelijke afdelingen, provinciale afdelingen, CDJA en CDAV de mogelijkheid open gestaan schriftelijk amendementen in te dienen bij het Partijbestuur op de als zodanig aangemerkte wijzigingsvoorstellen. Van deze mogelijkheid is door niemand gebruik gemaakt.

Het Partijcongres op 20 mei aanstaande bespreekt de voorgestelde wijzigingen en stelt de definitieve teksten van de twee onderhavige reglementen vaststelt.

Bijlagen:

- Toelichting voorstel Partijbestuur inzake de wijziging van twee reglementen, Overzicht van de belangrijkste wijzigingen
- Tekstvoorstellen tot wijziging van het Reglement voor de vaststelling van programs
- Tekstvoorstellen tot wijziging van het Reglement van Orde

Toelichting voorstel CDA-Partijbestuur inzake de wijziging van twee reglementen

Overzicht van de belangrijkste wijzigingen

Besluitvorming door het Partijcongres op 20 mei 2006

Eind 2003 heeft er een wijziging van de statuten, het huishoudelijk reglement en de kandidaatstellingsreglementen plaatsgevonden. Een aantal reglementen is niet meegenomen in deze omvangrijke wijzigingsoperatie, omdat de besluitvorming over de belangrijkste voorstellen moest worden afgewacht, alvorens de wijzigingsvoorstellen voor de overige reglementen konden worden voorbereid.

Gezien het feit dat in het voorjaar van 2006 de kandidaatstellingsprocedure ten behoeve van de Tweede en Eerste Kamerverkiezingen wordt opengesteld en het concept-verkiezingsprogramma eind augustus 2006 door het Partijbestuur wordt vastgesteld is het van belang dat de reglementen die betrekking hebben op deze twee procedures vóór de zomer van 2006 worden herzien. Het betreft in dit geval het Reglement voor de vaststelling van programs en het Reglement van Orde (voor Partijraad en Congres van het CDA).¹

Om die reden heeft de Juridische Commissie op verzoek van het Partijbestuur in het najaar van 2005 voorstellen voorbereid voor de wijziging van de twee onderhavige reglementen.²

Op 30 januari jongstleden heeft het Partijbestuur de tekstvoorstellen tot wijziging van het Reglement voor de vaststelling van programs en het Reglement van Orde vastgesteld.

Wijzigingsvoorstellen

De meeste voorgestelde wijzigingen vloeien één op één voort uit de eind 2003 doorgevoerde wijziging van de statuten en het huishoudelijk reglement. Deze wijzigingen zijn nodig om de tekst van de twee reglementen zowel wat betreft terminologie als wat betreft inhoud in overeenstemming te brengen met de bepalingen van statuten en huishoudelijk reglement.

Voorbeelden van dergelijke wijzigingenvoorstellen zijn gewijzigde artikelnummers bij verwijzingen naar artikelen uit de statuten en terminologische aanpassingen (Partijcongres in plaats van Partijraad of Congres etc.). Een ander voorbeeld van een dergelijk wijzigingsvoorstel is de wijze waarop voorstellen bekend moeten worden gemaakt ("schriftelijk ter kennis gebracht aan de gemeentelijke en provinciale afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden" in plaats van zoals voorheen "toegezonden aan de leden van de Partijraad").

Op de voorstellen die één op één voortvloeien uit de eind 2003 doorgevoerde wijziging van de statuten en het huishoudelijk reglement kunnen geen amendementen worden ingediend. Reden hiervoor is dat de besluitvorming hieromtrent reeds eind 2003 heeft plaatsgevonden in het Congres en een eventueel afwijkende besluitvorming leidt tot een inconsistentie in onder meer de statuten en de twee onderhavige reglementen.

¹ Het kandidaatstellingsreglement EK/TK/EP ten behoeve van de verkiezingen van de Eerste en Tweede Kamer, is meegenomen in de omvangrijke wijzigingsoperatie eind 2003 en is dus reeds herzien.

² De Juridische Commissie bestaat uit: dr. H. Bleker (voorzitter), drs. G. van den Berg, mevr. mr. W.N. Kip, mr. L.J. Klaassen, H.J. Mes en drs. D. van der Staaij. Het secretariaat is in handen van mevr. mr. M. Kip.

Op een aantal punten bieden de statuten en het huishoudelijk reglement echter ruimte voor een nadere invulling. Op enkele van deze punten heeft het Partijbestuur wijzigingsvoorstellen gedaan dan wel voorgesteld de bestaande tekst niet te wijzigen. Deze (wijzigings)voorstellen zijn:

Reglement voor de vaststelling van programma's

- *Art 2.5 (voorstel)*: Het handhaven van de "getrapte constructie" bij de indiening van amendementen op het concept-verkiezingsprogramma.

Reden: Ieder lid heeft in de eigen gemeentelijke afdeling de mogelijkheid amendementen voor te stellen, die door de afdeling kunnen worden overgenomen. Voorgesteld wordt de indiening van amendementen via de provinciale afdeling te handhaven zodat de behandeling van de amendementen wordt gestroomlijnd, hetgeen een effectieve besluitvorming aangaande de ingediende amendementen bij het verkiezingscongres ten goede komt.

- *Art 15 (voorstel)*: Het versterkt partijbestuur (Partijbestuur, inclusief extra afgevaardigden vanuit de provincie) aan te wijzen als plaatsvervanger van het Partijcongres. (In plaats van de Partijraad als plaatsvervanger van het Congres.)

Reden: Partijraad en Congres zijn samengevoegd tot Partijcongres waardoor de niet meer bestaande Partijraad logischerwijs niet kan worden aangewezen als plaatsvervanger van het Partijcongres. Voor het versterkt Partijbestuur is gekozen om een breed draagvlak voor de eventueel te nemen beslissingen in het Partijbestuur te bewerkstelligen.

Reglement van orde Partijcongres

- *Art. 26 lid 2 (oud)*: Zinsnede "De stemopnemers zijn geen stemhebbend lid van de partijraad c.q. het congres" laten vervallen.

Reden: Deze zinsnede is overbodig geworden.

De drie wijzigingsvoorstellen zijn opgenomen in een overzicht waarin een vergelijking is gemaakt tussen de oude en voorgestelde tekst, welke u bijgaand aantreft. Deze punten zijn te herkennen doordat zij in de toelichting op het desbetreffende artikel zijn aangemerkt als "beslispunt PC" en op deze punten kunnen eventueel amendementen worden ingediend.

Verder verloop procedure

Tot 3 april 2006 staat voor leden, gemeentelijke afdelingen, provinciale afdelingen, CDJA en CDAV de mogelijkheid open schriftelijk amendementen op de drie bovengenoemde wijzigingsvoorstellen in te dienen bij het Partijbestuur. Tijdens de vergadering van 10 april aanstaande voorziet het Partijbestuur de ingediende amendementen van een preadvies. De amendementen voorzien van een preadvies worden uiterlijk op 18 april 2006 aan u toegestuurd. Het Partijcongres bespreekt de voorgestelde wijziging en de eventueel daarop ingediende amendementen op 20 mei van dit jaar en stelt tijdens deze vergadering de definitieve tekst van de onderhavige reglementen vast.

's-Gravenhage, 23 februari 2006

Reglement van orde voor Partijcongres van het CDA

Vergelijking oud-voorstel

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. I.1.	Voor de toepassing van dit reglement wordt onder voorzitter verstaan de partijvoorzitter dan wel degene die in zijn plaats optreedt.	art. I.1.	Voor de toepassing van dit reglement wordt onder voorzitter verstaan de partijvoorzitter dan wel degene die in zijn plaats optreedt.	
art. I.2.	Het Dagelijks Bestuur heeft de leiding van de vergaderingen van <u>de partijraad en het congres</u> .	art. I.2.	Het Dagelijks Bestuur heeft de leiding van de vergaderingen van het partijcongres .	Partijraad en Congres zijn samengevoegd tot Partijcongres.
art. I.3.	De voorzitter is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van de vergaderingen en de daarop plaatsvindende beraadslagingen.	art. I.3.	De voorzitter is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van de vergaderingen en de daarop plaatsvindende beraadslagingen.	
art. I.4.	De voorzitter zorgt dat de bepalingen van Statuten, Huishoudelijk Reglement en dit Reglement voorzover van toepassing worden nageleefd.	art. I.4.	De voorzitter zorgt dat de bepalingen van Statuten, Huishoudelijk Reglement en dit Reglement voorzover van toepassing worden nageleefd.	
art. I.5.	<u>De voorzitter is bevoegd desgevraagd het woord te verlenen, met dien verstande dat eerst aan het woord komen de leden van de partijraad. Indien er tijd rest kan de voorzitter daarna het woord verlenen aan niet-partijraadsliden.</u>			Tweede gedeelte van de bepaling is overbodig.
art. I.6.	Men richt het woord tot de vergadering via de voorzitter. Per vergadering <u>en per de in artikel 5 bedoelde groepen</u> wordt de duur van de toegestane spreektijd vastgesteld door de voorzitter.	art. I.5.	Men richt het woord tot de vergadering via de voorzitter. Per vergadering wordt de duur van de toegestane spreektijd vastgesteld door de voorzitter.	Wijziging vloeit voort uit vervallen art. 5 (oud).
art. I.7.	De voorzitter is bevoegd iemand het woord te ontnemen indien deze zich naar het oordeel van de voorzitter buiten de vergaderorde begeeft.	art. I.6.	De voorzitter is bevoegd desgevraagd het woord te verlenen. De voorzitter is bevoegd iemand het woord te ontnemen indien deze zich naar het oordeel van de voorzitter buiten de vergaderorde begeeft.	Eerste gedeelte uit het te vervallen art. I.5. (oud)
art. I.8.1	De voorzitter kan de vergadering schorsen.	art. I.7.1	De voorzitter kan de vergadering schorsen.	
art. I.8.2	De schorsing gaat als regel de tijd van vijf kwartier niet te boven tenzij bijzondere omstandigheden dit wenselijk maken.	art. I.7.2	De schorsing gaat als regel de tijd van vijf kwartier niet te boven tenzij bijzondere omstandigheden dit wenselijk maken.	
art. II.9.	<u>Het stemrecht wordt slechts uitgeoefend door de stemgerechtigde leden van de partijraad c.q. het congres.</u>	art. II.8.	Aan de stemming kan worden deelgenomen door de leden die stemgerechtigd zijn.	Door de invoering van OPOV is in principe elk lid dat aanwezig is, meer dan 8 weken lid is en aan zijn financiële verplichtingen heeft voldaan stemgerechtigd.

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. II.10.	Elk lid kan niet meer dan één stem uitbrengen.	art. II.9.	Elk lid kan niet meer dan één stem uitbrengen, behoudens het recht om als afgevaardigde op te treden als bedoeld in de artikelen 27 en 30 statuten. Stemming bij volmacht is niet toegestaan.	Zie art. 101 statuten.
art. II.11.	Besluiten worden, tenzij bij Statuten en/of Reglement(en) anders bepaald, genomen met eenvoudige meerderheid van de uitgebrachte stemmen, met dienverstande dat geen geldig besluit kan worden genomen wanneer niet de helft van de stemhebbende leden aanwezig is.	art. II.10.	Besluiten worden, tenzij bij statuten en/of reglement(en) anders bepaald, genomen met eenvoudige meerderheid van de uitgebrachte stemmen, met dienverstande dat geen geldig besluit kan worden genomen wanneer niet meer dan vijfenzeventig stemgerechtigde leden aanwezig zijn.	Zie art. 103 statuten.
art. II.12.	Indien het vereiste quorum ontbreekt wordt een nieuwe vergadering belegd, indien realiseerbaar binnen een termijn van 14 dagen, waarin hetzelfde voorstel opnieuw aan de orde is. Ongeacht het aantal der aanwezige stemhebbende leden, worden in die vergadering geldige besluiten genomen bij eenvoudigemeerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij anders is bepaald.	art. II.11.	Indien het vereiste quorum ontbreekt wordt een nieuwe vergadering belegd, indien realiseerbaar binnen een termijn van 14 dagen, waarin hetzelfde voorstel opnieuw aan de orde is. Ongeacht het aantal der aanwezige stemhebbende leden, worden in die vergadering geldige besluiten genomen bij eenvoudigemeerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij anders is bepaald.	
art. II.13	Over personen wordt schriftelijk gestemd, behalve ingeval van enkelvoudige kandidaatstelling. Over zaken wordt mondeling gestemd, tenzij door de meerderheid van de stemhebbende leden van de vergadering een schriftelijke stemming wordt verlangd.	art. II.12.1.	Over personen wordt schriftelijk gestemd, behalve ingeval van enkelvoudige kandidaatstelling, behoudens het bepaalde in art 17.	Artikel is enkel gesplitst in 2 leden.
		art. II.12.2.	Over zaken wordt mondeling gestemd, tenzij door de meerderheid van de stemhebbende leden van de vergadering een schriftelijke stemming wordt verlangd.	
art. II.14.	Bij het staken van stemmen bij besluiten over zaken wordt het desbetreffende voorstel geacht te zijn verworpen.	art. II.13.	Bij het staken van stemmen bij besluiten over zaken wordt het desbetreffende voorstel geacht te zijn verworpen.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. II.15.	Bij stemmingen over personen zijn de eerste twee stemmingen vrij. Is een derde stemming noodzakelijk omdat niemand de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich verenigd heeft, dan kan slechts gekozen worden tussen de twee personen, die bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich verenigd hebben.	art. II.14.	Bij stemmingen over personen zijn de eerste twee stemmingen vrij. Is een derde stemming noodzakelijk omdat niemand de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich verenigd heeft, dan kan slechts gekozen worden tussen de twee personen, die bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich verenigd hebben.	
art. II.16.	Hebben evenveel personen bij deze tweede vrijstemming een gelijk aantal stemmen op zich verenigd, met het gevolg dat niet vaststaat wie van hen tot de in artikel 15 van dit reglement bedoelde twee personen moet worden gerekend, dan vindt tussen deze personen een tussenstemming plaats.	art. II.15.	Hebben evenveel personen bij deze tweede vrijstemming een gelijk aantal stemmen op zich verenigd, met het gevolg dat niet vaststaat wie van hen tot de in artikel 14 van dit reglement bedoelde twee personen moet worden gerekend, dan vindt tussen deze personen een tussenstemming plaats.	Wijziging vloeit voort uit vervallen art. 5 (oud).
art. II.17.	Staken bij deze tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen, dan beslist het lot.	art. II.16.	Staken bij deze tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen, dan beslist het lot.	
art. II.18.	Is bij een stemming over personen sprake van een enkelvoudige kandidaatstelling, dan wordt voorgesteld betrokkene(n) bij acclamatie te verkiezen, c.q. te benoemen. <u>Indien door één der leden schriftelijke stemming wordt verlangd, vindt schriftelijke stemming plaats.</u>	art. II.17.	Is bij een stemming over personen sprake van een enkelvoudige kandidaatstelling, dan wordt voorgesteld betrokkene(n) bij acclamatie te verkiezen dan wel te benoemen. Desgewenst wordt toch schriftelijk gestemd indien dit door één of meer leden wordt verlangd.	Tekstueel in overeenstemming gebracht met art. 50 lid 6 HR.
art. III.19.	Bij elk in behandeling gebracht voorstel dat in onderdelen of punten is gesplitst, wordt eerst beraadslaagd over het voorstel in zijn geheel en daarna over de onderdelen of artikelen afzonderlijk.	art. III.18.	Bij elk in behandeling gebracht voorstel dat in onderdelen of punten is gesplitst, wordt eerst beraadslaagd over het voorstel in zijn geheel en daarna over de onderdelen of artikelen afzonderlijk.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. III.20.1.	Zijn over een onderwerp-verschillende voorstellen ingediend dan komen deze achtereenvolgens instemming, te beginnen met het voorstel van de verste strekking. De voorzitter geeft vóór een stemming aan welke deze volgorde is. Zonder tegenvoorstel wordt de door de voorzitter aangegeven volgorde van behandeling als bindend aanvaard	art. III.19.1.	Zijn over een onderwerp-verschillende voorstellen ingediend dan komen deze achtereenvolgens instemming, te beginnen met het voorstel van de verste strekking. De voorzitter geeft vóór een stemming aan welke deze volgorde is. Zonder tegenvoorstel wordt de door de voorzitter aangegeven volgorde van behandeling als bindend aanvaard	
art. III.20.2.	Voorgestelde amendementen komen vóór het voorstel, waarop zij zijn ingediend, in stemming, te beginnen met het amendement, dat van het oorspronkelijke voorstel het meeste afwijkt met als algemeen uitgangspunt dat de inhoudsvolgorde zoveel als mogelijk wordt gevolgd.	art. III.19.2.	Voorgestelde amendementen komen vóór het voorstel, waarop zij zijn ingediend, in stemming, te beginnen met het amendement, dat van het oorspronkelijke voorstel het meeste afwijkt met als algemeen uitgangspunt dat de inhoudsvolgorde zoveel als mogelijk wordt gevolgd.	
art. III.20.3.	In gelijke volgorde wordt over sub-amendementen gestemd vóór de stemming over het amendement waarop zij zijn ingediend.	art. III.19.3.	In gelijke volgorde wordt over sub-amendementen gestemd vóór de stemming over het amendement waarop zij zijn ingediend.	
art. III.20.4.	Wordt een voorstel, amendement of sub-amendement, als bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, aangenomen, dan vervallen automatisch de minder verstrekkende voorstellen, amendementen of sub-amendementen.	art. III.19.4.	Wordt een voorstel, amendement of sub-amendement, als bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, aangenomen, dan vervallen automatisch de minder verstrekkende voorstellen, amendementen of sub-amendementen.	
art. III.20.5.	Geen voorstellen kunnen worden behandeld die onderwerpen betreffen, welke niet tot de statutaire bevoegdheden van het <u>desbetreffende partij-orgaan</u> behoren.	art. III.19.5.	Geen voorstellen kunnen worden behandeld die onderwerpen betreffen, welke niet tot de statutaire bevoegdheden van het partijcongres behoren.	
art. III.21.1.	Is een voorstel, waarover gestemd moet worden, in onderdelen of punten verdeeld, dan wordt ten aanzien van elk onderdeel of artikel en de daarop ingediende amendementen en sub-amendementen gehandeld als in artikel 20 is aangegeven.	art. III.20.1.	Is een voorstel, waarover gestemd moet worden, in onderdelen of punten verdeeld, dan wordt ten aanzien van elk onderdeel of artikel en de daarop ingediende amendementen en sub-amendementen gehandeld als in artikel 19 is aangegeven.	Wijziging vloeit voort uit vervallen art. 5 (oud).
art. III.21.2.	Nadat de stemming over de onderdelen of punten heeft plaats gehad, wordt gestemd over het voorstel in zijn geheel.	art. III.20.2.	Nadat de stemming over de onderdelen of punten heeft plaats gehad, wordt gestemd over het voorstel in zijn geheel.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. III.22.1.	Een voorstel welke de orde van de vergadering, c.q. de agenda betreft, wordt terstond in behandelinggenomen, alvorens de vergadering wordt voortgezet.	art. III.21.1.	Een voorstel welke de orde van de vergadering dan wel de agenda betreft, wordt terstond in behandelinggenomen, alvorens de vergadering wordt voortgezet.	
art. III.22.2.	De voorzitter is gerechtigd zonder raadpleging van het Dagelijks Bestuur een voorstel van orde van een pre-advies te voorzien.	art. III.21.2.	De voorzitter is gerechtigd zonder raadpleging van het Dagelijks Bestuur een voorstel van orde van een pre-advies te voorzien.	
art. IV.23.1.	De plenaire vergadering van <u>de Partijraad</u> kan opgesplitst worden in deelraden ter bespreking van deelonderwerpen.	art. IV.22.1.	De plenaire vergadering van het partijcongres kan opgesplitst worden in deelraden ter bespreking van deelonderwerpen.	
art. IV.23.2.	Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de op de vergadering van <u>de partijraad</u> aanwezige stemhebbende leden evenwichtig over de deelraden verdeeld worden.	art. IV.22.2.	Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de op de vergadering van het partijcongres aanwezige stemhebbende leden evenwichtig over de deelraden verdeeld worden.	
art. IV.23.3.	Deze deelraden staan onder leiding van een lid van het Dagelijks Bestuur.	art. IV.22.3.	Deze deelraden staan onder leiding van een lid van het Dagelijks Bestuur.	
art. IV.23.4.	Het Dagelijks Bestuur wijst een secretaris voor iedere deelraad aan.	art. IV.22.4.	Het Dagelijks Bestuur wijst een secretaris voor iedere deelraad aan.	
art. IV.23.5.	Op de orde van de discussie is dit Reglement van Orde zoveel als mogelijk van toepassing.	art. IV.22.5.	Op de orde van de discussie is dit Reglement van Orde zoveel als mogelijk van toepassing.	
art. IV.24.1.	Voorstellen, moties, resoluties, amendementen en sub-amendementen omtrent het onderwerp dat in de deelraden aan de orde is, kunnen slechts in die deelraden worden ingediend en worden van daaruit doorgeleid naar <u>de</u> plenaire <u>Partijraad</u> .	art. IV.23.1.	Voorstellen, moties, resoluties, amendementen en sub-amendementen omtrent het onderwerp dat in de deelraden aan de orde is, kunnen slechts in die deelraden worden ingediend en worden van daaruit doorgeleid naar het plenaire partijcongres .	
art. IV.24.2.	Indien in een deelraad voorstellen, moties, resoluties, amendementen danwel sub-amendementen betrekking hebbend op het onderwerp waarmee de deelraad is belast, met 2/3 meerderheid van de uitgebrachte stemmen worden aanvaard, worden deze voorstellen e.d., met inachtnaam van lid 6 van dit artikel, geacht te zijn aanvaard door <u>de partijraad</u> . Zij worden slechts	art. IV.23.2.	Indien in een deelraad voorstellen, moties, resoluties, amendementen danwel sub-amendementen betrekking hebbend op het onderwerp waarmee de deelraad is belast, met 2/3 meerderheid van de uitgebrachte stemmen worden aanvaard, worden deze voorstellen e.d., met inachtnaam van lid 6 van dit artikel, geacht te zijn aanvaard door het partijcongres . Zij worden slechts	

de partiiraad. Zij worden slechts medegedeeld aan de plenaire partiiraad.

het partijcongres. Zij worden slechts medegedeeld aan **het** plenaire **partijcongres**.

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. IV.24.3.	Voorstellen e.d. die door een eenvoudige meerderheid van de deelraad worden ondersteund, doch geen 2/3 meerderheid verwerven, worden ter definitieve besluitvorming doorgeleid naar de plenaire Partijraad. Het Dagelijks Bestuur brengt daartoe een pre-advies uit.	art. IV.23.3.	Voorstellen e.d. die door een eenvoudige meerderheid van de deelraad worden ondersteund, doch geen 2/3 meerderheid verwerven, worden ter definitieve besluitvorming doorgeleid naar het plenaire partijcongres. Het Dagelijks Bestuur brengt daartoe een pre-advies uit.	
art. IV.24.4.	Ingediende voorstellen, moties e.d. worden door de voorzitters van de deelraden in de discussie nadrukkelijk aan de orde gesteld.	art. IV.23.4.	Ingediende voorstellen, moties e.d. worden door de voorzitters van de deelraden in de discussie nadrukkelijk aan de orde gesteld.	
art. IV.24.5.	Het Dagelijks Bestuur stelt een nader tijdstip vast waarop voorstellen, moties e.d. uiterlijk ingediend moeten worden om voor behandeling in de deelraden in aanmerking te komen.	art. IV.23.5.	Het Dagelijks Bestuur stelt een nader tijdstip vast waarop voorstellen, moties e.d. uiterlijk ingediend moeten worden om voor behandeling in de deelraden in aanmerking te komen.	
art. IV.24.6.	Het Dagelijks Bestuur is bevoegd om eventuele onevenwichtigheden in door de deelraden genomen besluiten over resoluties, moties e.d. in de plenaire vergadering ter definitieve besluitvorming voor te leggen.	art. IV.23.6.	Het Dagelijks Bestuur is bevoegd om eventuele onevenwichtigheden in door de deelraden genomen besluiten over resoluties, moties e.d. in de plenaire vergadering ter definitieve besluitvorming voor te leggen.	
art. V.25.1.	Ten behoeve van het tellen der schriftelijk uitgebrachte stemmen benoemt de voorzitter uit het midden der aanwezige leden van de vergadering een stemcommissie.	art. V.24.1.	Ten behoeve van het tellen der schriftelijk uitgebrachte stemmen benoemt de voorzitter uit het midden der aanwezige leden van de vergadering een stemcommissie.	
art. V.25.2.	De stemcommissie bestaat uit drie personen.	art. V.24.2.	De stemcommissie bestaat uit drie personen.	
art. V.25.3.	De stemcommissie is belast met de vaststelling van de uitslag van de schriftelijk stemming.	art. V.24.3.	De stemcommissie is belast met de vaststelling van de uitslag van de schriftelijk stemming.	
art. V.26.1.	Ten behoeve van het tellen der niet schriftelijk uitgebrachte stemmen wijst de voorzitter een of meerdere stemopnemers aan.	art. V.25.1.	Ten behoeve van het tellen der niet schriftelijk uitgebrachte stemmen wijst de voorzitter een of meer stemopnemers aan.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. V.26.2.	De stemopnemers zijn geen stemhebbend lid van de partijraad c.q. het congres.			Besispunt PC: Bepaling is overbodig geworden.
art. V.26.3.	De stemopnemers zijn belast met het tellen der niet schriftelijk uitgebrachte stemmen en brengen hiervan verslag uit aan de voorzitter, die hiervan mededeling doet aan de vergadering.	art. V.25.2.	De stemopnemers zijn belast met het tellen der niet schriftelijk uitgebrachte stemmen en brengen hiervan verslag uit aan de voorzitter, die hiervan mededeling doet aan de vergadering.	
art. VI.27.	Van elke gehouden vergadering wordt een besluitenlijst bijgehouden, die als regel in de volgende vergadering van de partijraad c.q. het congres wordt vastgesteld.	art. VI.26.	Van elke gehouden vergadering wordt een besluitenlijst bijgehouden, die als regel in de volgende vergadering van het partijcongres wordt vastgesteld.	
art. VI.28.	De secretaris is verantwoordelijk voor het bijhouden van de besluitenlijst der vergaderingen.	art. VI.27.	De secretaris is verantwoordelijk voor het bijhouden van de besluitenlijst van de vergaderingen.	
art. VI.29.	De besluitenlijst vermeldt in elk geval: a. de namen der leden, die met kennisgeving afwezig zijn.	art. VI.28.	De besluitenlijst vermeldt in elk geval:	Gedateerde bepaling.
	b. een opgaaf van de ingekomen stukken, de gedane voorstellen en de genomen besluiten.		a. een opgaaf van de ingekomen stukken, de gedane voorstellen en de genomen besluiten.	
	c. de zakelijke inhoud van de afzonderlijke genomen-besluiten, zowel in de plenaire vergadering als in deelraden van de partijraad.		b. de zakelijke inhoud van de afzonderlijke genomen-besluiten, zowel in de plenaire vergadering als in deelraden van het partijcongres.	
	d. de uitslag der stemmingen, indien geteld met precieze vermelding daarvan.		c. de uitslag der stemmingen, indien geteld met precieze vermelding daarvan.	
art. VI.30.	Ieder lid heeft het recht om bij de vermelding van een besluit, zonder of met opgaaf van redenen, in de besluitenlijst te doen aantekenen, dat hij zich met dat besluit niet heeft verenigd, mits hij het verzoek daartoe terstond bij het nemen van het besluit doet.	art. VI.29.	Ieder lid heeft het recht om bij de vermelding van een besluit, zonder of met opgaaf van redenen, in de besluitenlijst te doen aantekenen, dat hij zich met dat besluit niet heeft verenigd, mits hij het verzoek daartoe terstond bij het nemen van het besluit doet.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
art. VI.31.	Bezwaren tegen de tekst van de besluitenlijst dienen in principe ten minste 24 uur voor de aanvang van de <u>partijraads</u> vergadering op het <u>partijsecretariaat</u> te zijn ontvangen.	art. VI.30.	Bezwaren tegen de tekst van de besluitenlijst dienen in principe ten minste 24 uur voor de aanvang van de partijcongres vergadering op het CDA-bureau te zijn ontvangen.	
art. VI.32.	De voorzitter onderwerpt de besluitenlijst aan de goedkeuring der vergadering.	art. VI.31.	De voorzitter onderwerpt de besluitenlijst aan de goedkeuring der vergadering.	
art. VII.33.	In alle gevallen waarin dit Reglement van Orde, de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement van het CDA niet voorziet, beslist het Dagelijks Bestuur.	art. VII.32.	In alle gevallen waarin dit Reglement van Orde, de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement van het CDA niet voorziet, beslist het Dagelijks Bestuur.	

Reglement voor de vaststelling van programma's

Vergelijking oud-voorstel

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
1.1	Het partijbestuur stelt de ontwerp-tekst op van: a. het Program van Uitgangspunten;	1.1	Het partijbestuur stelt de ontwerp-tekst op van: a. het Program van Uitgangspunten;	
	b. het program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer der Staten-Generaal;		b. het program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer der Staten-Generaal;	
	c. het program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van het Europese Parlement;		c. het program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van het Europese Parlement;	
1.2	Het kan daartoe één of meer bijzondere commissies benoemen.	1.2	Het kan daartoe één of meer bijzondere commissies benoemen.	
1.3	Het partijbestuur zendt de ontwerp-tekst toe aan de gemeentelijke afdelingen <u>en, indien aanwezig, aan de wijk- of dorpsafdelingen</u> alsmede aan de provinciale afdelingen en de bijzondere organen en de bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken C en D van de statuten.	1.3	Het partijbestuur zendt de ontwerp-tekst toe aan de gemeentelijke en provinciale afdelingen alsmede aan de bijzondere organen en de bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken D en E van de statuten, en maakt deze openbaar aan de leden.	Wijk- en dorpsafdelingen zijn geen verbanden meer. Voor de constructie "openbaarmaking aan de leden" is eveneens gekozen in de statuten bij bijv. wijziging van reglementen (zie art. 52, 53 en 54 HR).
1.4	Voor de opstelling van de ontwerp-tekst en de vaststelling van programma's, welke niet in het eerste lid van dit artikel zijn genoemd, wordt door de betrokken partijorganen en/of -verbanden, zoveel als mogelijk is, de in dit reglement vastgelegde procedure gevolgd.	1.4	Voor de opstelling van de ontwerp-tekst en de vaststelling van programma's, welke niet in het eerste lid van dit artikel zijn genoemd, wordt door de betrokken partijorganen en/of -verbanden, zoveel als mogelijk is, de in dit reglement vastgelegde procedure gevolgd.	
2.1	De leden van het CDA zijn bevoegd voorstellen tot amendementen op de ontwerp-tekst in te dienen op de vergadering van de gemeentelijke afdeling, <u>c.q. de wijk- of dorpsafdeling</u> , waaronder zij ressorteren.	2.1	De leden van het CDA zijn bevoegd voorstellen tot amendementen op de ontwerp-tekst in te dienen op de vergadering van de gemeentelijke afdeling waaronder zij ressorteren.	Wijk- en dorpsafdelingen zijn geen verbanden meer.
2.2	Het bestuur van de <u>in het eerste lid van dit artikel bedoelde afdelingen</u> , kan eveneens amendementen voorstellen.	2.2	Het bestuur van de gemeentelijke afdeling kan eveneens amendementen voorstellen.	Vloeit voort uit wijziging art.2.1.
2.3	Op een vergadering van de gemeentelijke afdeling, <u>c.q. de wijk- of dorpsafdeling</u> , wordt over deze voorstellen tot amendementen gestemd.	2.3	Op een vergadering van de gemeentelijke afdeling wordt over deze voorstellen tot amendementen gestemd.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
2.4	De aldus aangenomen voorstellen tot amendementen worden door het bestuur van de gemeentelijke afdeling, <u>c.q. de wijk- of dorpsafdeling</u> , binnen een door het partijbestuur te bepalen termijn, als amendementen op de ontwerp-tekst, ingediend bij de provinciale afdelingen, waaronder zij ressorteren.	2.4	De aldus aangenomen voorstellen tot amendementen worden door het bestuur van de gemeentelijke afdeling binnen een door het partijbestuur te bepalen termijn, als amendementen op de ontwerp-tekst, ingediend bij de provinciale afdelingen, waaronder zij ressorteren.	Besispunt PC: Voorgesteld wordt deze "getrapte" constructie te handhaven.
2.5	De in artikel 9 van de statuten bedoelde leden kunnen hun voorstellen tot amendementen rechtstreeks indienen bij de provinciale afdelingen 's-Gravenhage.	2.5	De in artikel 11 van de statuten bedoelde leden kunnen hun voorstellen tot amendementen rechtstreeks indienen bij de provinciale afdeling Zuid-Holland, tenzij zij aan het dagelijks bestuur te kennen hebben gegeven onder een andere provinciale afdeling te willen ressorteren.	Toevoeging i.v.m. inhoudelijk gewijzigd artikel 9 statuten (oud).
3.1	De ontwerp-tekst en de daarop door de afdelingen ingediende voorstellen tot amendementen worden behandeld in een vergadering van elke provinciale afdelingen binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn.	3.1	De ontwerp-tekst en de daarop door de afdelingen ingediende voorstellen tot amendementen worden behandeld in een vergadering van elke provinciale afdelingen binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn.	
3.2	De provinciale afdeling rubriceert de ingediende voorstellen tot amendementen, welke op één onderwerp betrekking hebben.	3.2	De provinciale afdeling rubriceert de ingediende voorstellen tot amendementen, welke op één onderwerp betrekking hebben.	
3.3	De provinciale afdeling besluit, door middel van stemming, welke voorstellen tot amendementen worden overgenomen om als amendementen doorgezonden te worden aan de <u>partijraad</u> .	3.3	De provinciale afdeling besluit, door middel van stemming, welke voorstellen tot amendementen worden overgenomen om als amendementen doorgezonden te worden aan het partijcongres .	Partijraad en Congres zijn samengevoegd tot Partijcongres.
3.4	De provinciale afdeling is bevoegd ook zelfstandig amendementen op de ontwerp-tekst bij de <u>partijraad</u> in te dienen.	3.4	De provinciale afdeling is bevoegd ook zelfstandig amendementen op de ontwerp-tekst bij het partijcongres in te dienen.	
4.	De provinciale afdeling zendt de amendementen binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn toe aan het <u>partijsecretariaat</u> .	4.	De provinciale afdeling zendt de amendementen binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn toe aan het CDA-bureau .	In overeenstemming met terminologie statuten en HR.

5.	De bijzondere organen en de bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken <u>C</u> en <u>D</u> van de statuten, zijn eveneens bevoegd tot het indienen van amendementen, welke aan het <u>partijsecretariaat</u> dienen te worden toegezonden, binnen de in artikel 4 van dit reglement bedoelde termijn.	5.	De bijzondere organen en de bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken <u>D</u> en <u>E</u> van de statuten, zijn eveneens bevoegd tot het indienen van amendementen, welke aan het CDA-bureau dienen te worden toegezonden, binnen de in artikel 4 van dit reglement bedoelde termijn.	
6.	Indien een voorstel tot amendement van een gemeentelijke afdeling, <u>c.q. een wijk- of dorpsafdeling</u> , niet door de provinciale afdeling, waaronder zij ressorteert, is overgenomen, is die afdeling bevoegd zelf dat voorstel tot amendement toe te zenden aan het <u>partijsecretariaat</u> binnen de in artikel 4 van dit reglement bedoelde termijn. Het als zodanig ingediende amendement dient vergezeld te zijn van een schriftelijke toelichting	6.	Indien een voorstel tot amendement van een gemeentelijke afdeling niet door de provinciale afdeling, waaronder zij ressorteert, is overgenomen, is die afdeling bevoegd zelf dat voorstel tot amendement toe te zenden aan het CDA-bureau binnen de in artikel 4 van dit reglement bedoelde termijn. Het als zodanig ingediende amendement dient vergezeld te zijn van een schriftelijke toelichting	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
7.	De overeenkomstige de artikelen 4 tot en met 6 van dit reglement ingediende amendementen worden door het <u>partijsecretariaat</u> gerubriceerd op onderwerp en volgorde van de ontwerptekst en met vermelding van de respectievelijke indieners op een overzicht van amendementen, te zamen met de ontwerptekst, aan de <u>leden van de partijraad</u> toegezonden, binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn.	7.	De overeenkomstig de artikelen 4 tot en met 6 van dit reglement ingediende amendementen worden door het CDA-bureau gerubriceerd op onderwerp en volgorde van de ontwerptekst en met vermelding van de respectievelijke indieners op een overzicht van amendementen, te zamen met de ontwerptekst, aan de gemeentelijke en provinciale afdelingen toegezonden en openbaar gemaakt aan de leden , binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn.	Voor de constructie "openbaarmaking aan de leden" is eveneens gekozen in de statuten bij bijv. wijziging van reglementen (zie art. 52, 53 en 54 HR).
8.	Het partijbestuur is bevoegd, op grond van de ingediende amendementen, wijzigingen in zijn ontwerptekst aan <u>de partijraad</u> voor te stellen. Dit dient eveneens te geschieden binnen de in artikel 7 van dit reglement bedoelde termijn.	8.	Het partijbestuur is bevoegd, op grond van de ingediende amendementen, wijzigingen in zijn ontwerptekst aan het partijcongres voor te stellen. Dit dient eveneens te geschieden binnen de in artikel 7 van dit reglement bedoelde termijn.	
9.	De in artikel 7 van dit reglement bedoelde lijst van amendementen en de in artikel 8 van dit reglement bedoelde wijzigingen worden binnen de in artikel 7 van dit reglement bedoelde termijn toegezonden aan de provinciale afdelingen <u>en de afdelingen welke rechtstreeks amendementen hebben ingediend</u> .	9.	De in artikel 7 van dit reglement bedoelde lijst van amendementen en de in artikel 8 van dit reglement bedoelde wijzigingen worden binnen de in artikel 7 van dit reglement bedoelde termijn toegezonden aan de gemeentelijke en provinciale afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden .	Voor de constructie "openbaarmaking aan de leden" is eveneens gekozen in de statuten bij bijv. wijziging van reglementen (zie art. 52, 53 en 54 HR).
10.	Een (De) door een afdeling, overeenkomstig artikel 6 van dit reglement ingediend(e) amendement(en) kan (kunnen) bij monde van (een) door de betreffende afdeling aangewezen vertegenwoordiger(s) op de vergadering van <u>de partijraad</u> , waarop de tekst van een in artikel 1 lid 1 van dit reglement genoemd program wordt vastgesteld, worden toegelicht.	10.	Een (De) door een afdeling, overeenkomstig artikel 6 van dit reglement ingediend(e) amendement(en) kan (kunnen) bij monde van (een) door de betreffende afdeling aangewezen vertegenwoordiger(s) op de vergadering van het partijcongres , waarop de tekst van een in artikel 1 lid 1 van dit reglement genoemd program wordt vastgesteld, worden toegelicht.	
11.	Ook bijzondere organen en bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken <u>C</u> en <u>D</u> van de statuten, kunnen eventueel (een) door hen, overeenkomstig artikel 5 van dit reglement, ingediend(e) amendement(en), bij monde van (een) door het betreffende bijzondere orgaan en/of bijzondere organisatie aangewezen vertegenwoordiger(s) op deze vergadering van <u>de partijraad</u> toelichten.	11.	Ook bijzondere organen en bijzondere organisaties, als bedoeld in de hoofdstukken D en E van de statuten, kunnen eventueel (een) door hen, overeenkomstig artikel 5 van dit reglement, ingediend(e) amendement(en), bij monde van (een) door het betreffende bijzondere orgaan en/of bijzondere organisatie aangewezen vertegenwoordiger(s) op deze vergadering van het partijcongres toelichten.	

Art. oud	Oude tekst	Art. nieuw	Voorgestelde tekst	Toelichting
12.	<p><u>De partijraad</u> beslist over de ingediende amendementen en de eventueel voorgestelde wijzigingen, overeenkomstig artikel 8 van dit reglement, van het partijbestuur. Na de besluitvorming hieromtrent stelt <u>de partijraad</u> de tekst van een in artikel 1 lid 1 van dit reglement genoemd program vast <u>en draagt het aldus vastgestelde program ter bekrachtiging voor aan het congres.</u></p>	12.	<p>Het partijcongres beslist over de ingediende amendementen en de eventueel voorgestelde wijzigingen, overeenkomstig artikel 8 van dit reglement, van het partijbestuur. Na de besluitvorming hieromtrent stelt het partijcongres de tekst van een in artikel 1 lid 1 van dit reglement genoemd program vast, waarmee het definitief is vastgesteld als program van het CDA.</p>	<p>Gevolg van de samenvoeging van de Partijraad en het Congres tot Partijcongres.</p>
13.	<p><u>Overeenkomstig artikel 67 lid d van de statuten bekrachtigt het congres de door de partijraad vastgestelde tekst van een in artikel 1 lid 1 van dit reglement genoemd program, waarmee het definitief is vastgesteld als program van het CDA.</u></p>			<p>Gevolg van de samenvoeging van de Partijraad en het Congres tot Partijcongres.</p>
14.	<p>Voor de definitieve vaststelling, wijziging en/of aanvulling van het in artikel 1 lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten, is overeenkomstig artikel 67 lid f. van de statuten een meerderheid van tweederde van de uitgebrachte stemmen van het congres vereist.</p>	13.	<p>Voor de definitieve vaststelling, wijziging en/of aanvulling van het in artikel 1 lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten, is overeenkomstig artikel 31 sub j van de statuten een meerderheid van tweederde van de uitgebrachte stemmen van het partijcongres vereist.</p>	<p>Statutenwijziging (1 november 2003) heeft gevolgen gehad voor de artikelnummering van de statuten.</p>
15.	<p>Voor voorstellen tot wijziging en/of aanvulling van het in artikel lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten is de procedure als vermeld in de artikelen van dit reglement van toepassing.</p>	14.	<p>Voor voorstellen tot wijziging en/of aanvulling van het in artikel lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten is de procedure als vermeld in de artikelen van dit reglement van toepassing.</p>	
16.	<p><u>Indien door onvoorziene omstandigheden de normale uitvoering van dit reglement wordt ver hinderd, neemt de partijraad, als plaatsvervanger van het congres, op voorstel van het partijbestuur, de vereiste beslissingen, echter met dien verstande, dat de bepalingen van dit reglement zoveel mogelijk worden toegepast. Onvoorziene omstandigheden kunnen nimmer van toepassing zijn op de vaststelling, wijziging en/of aanvulling van het in artikel 1 lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten.</u></p>	15.	<p>Bij onvoorziene omstandigheden neemt het versterkt partijbestuur, als plaatsvervanger van het partijcongres, op voorstel van het dagelijks bestuur, de vereiste beslissingen, echter met dien verstande, dat de bepalingen van dit reglement zoveel mogelijk worden toegepast. Onvoorziene omstandigheden kunnen nimmer van toepassing zijn op de vaststelling, wijziging en/of aanvulling van het in artikel 1 lid 1.a. van dit reglement genoemde Program van Uitgangspunten.</p>	<p>Beslipunt PC: Partijraad is samengevoegd met het Congres. Om die reden wordt voorgesteld het versterkt partijbestuur aan te wijzen als plaatsvervanger van het Partijcongres.</p>

II. Politiek deel: Deelsessies (10.00-11.00 uur)

1. Actuele Politiek

Vertegenwoordigers vanuit de Eerste en Tweede Kamer, het Europees Parlement, het kabinet en de Minister President beantwoorden in deze deelsessie uw vragen over de actuele politiek.

2. Deelsessie 'Meedenken, Meepraten' met de programcommissie

Het verkiezingsprogramma wordt een programma van de hele partij. Leden worden daarom van harte uitgenodigd om bij de totstandkoming ervan een inbreng te leveren. Om die reden wordt er onder andere op het congres een deelsessie gehouden onder het motto 'Meedenken, meepraten' met de Programcommissie. De commissieleden gaan in kleine groepen met de leden in discussie waarna de voorzitter René Smit een afsluitende en concluderende toespraak zal houden. De commissieleden benoemen ieder een eigen portefeuille en willen graag uw mening horen aangaande de verschillende thema's, namelijk: sociale zekerheid, gezondheidszorg, internationale samenwerking, sociale cohesie (gezin, ouderen, vrijwilligerswerk), onderwijs (cultuur, wetenschap), ruimte (wonen, landbouw, duurzaamheid), rechtstaat en integratie. Verspreid over de zaal zullen er dus 10 discussietafels staan waaraan gediscussieerd gaat worden. De conclusies zullen bij de afsluiting aan de voorzitter aangeboden worden.

3. Deelsessie Europa

Thema

Het Europa Manifest

Voorzitter: Lianne Dekker

Rapporteur: Ellen Nauta

Doel van deze deelsessie is om de ingediende amendementen op het manifest te bespreken.

Het Manifest is medio maart naar alle afdelingen gestuurd met de mogelijkheid om tot 1 mei aanstaande amendementen in te dienen.

Voorafgaand aan het Congres zullen de ingediende amendementen geclusterd worden en voorzien worden van preadviezen. Informatie over de ingediende amendementen zal in de eerste week van mei ook op de CDA website worden gezet. Na bespreking door de deelnemers aan de deelsessie worden de amendementen in stemming gebracht. Conform de procedure worden alle amendementen die in de deelsessie niet definitief kunnen worden afgehandeld, doorgeleid naar de plenaire sessie (11.10-13.00 uur).

Tijdens deze sessie zullen eventuele vragen over het Manifest kunnen worden beantwoord door de voorzitter, Lianne Dekker, tevens voorzitter van de werkgroep Europa en de vertegenwoordigers uit de Kamer en de delegatie in Brussel.

4. Deelsessie Kenniseconomie

Zie toelichting pag. 39-40.

5. Deelsessie Inkomensbeleid

Forumleden:

- Aart Jan de Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Guusje Dolsma, lid Cie. "Heffen naar draagkracht"
- Arend Jansen, Basisgroep Sociale zekerheid

6. Programma nieuwe leden

Nieuwe leden gaan in gesprek met Tweede Kamerleden.

III. Politiek deel I: agendapunt 1: kenniseconomie (10.00-11.00, 11.10-13.00 uur)

Aan de leden van het Congres

Den Haag, 26 april 2006

Geachte heer, mevrouw

Op het partijcongres van 20 mei wordt het partijdebat over kenniseconomie, arbeidsmarkt en onderwijs afgerond.

Het onderwerp kenniseconomie, arbeidsmarkt en onderwijs behaalde tijdens de ledenraadpleging in 2002/2003 een belangrijke tweede plaats op de politieke agenda van het CDA, direct na het onderwerp duurzame ontwikkeling.

Na het partijdebat over duurzame ontwikkeling dat op het partijcongres van 5 november 2005 met het aanvaarden van het manifest *Om een gezond, veilig en leefbaar bestaan*, werd afgerond, startte het partijdebat over kenniseconomie, arbeidsmarkt en onderwijs.

De discussienotitie *Investeren in kenniseconomie – een discussienotitie over innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs*, werd in december samen met het tijdschrift *cda.nl* naar alle leden gezonden.

De discussienotitie is geschreven door een door het partijbestuur ingestelde commissie onder leiding van Jan Kees de Jager.

Op 28 januari en 4 februari 2006 vonden in respectievelijk Eindhoven en Groningen twee discussiebijeenkomsten plaats.

Tevens startte in januari een debat op een speciaal forum kenniseconomie op de publiekssite van het CDA.

Daarnaast werden tientallen schriftelijke reacties gegeven op de discussienotitie

Innovatieve werkwijze: schrijfgroepen

De verdere discussie over kenniseconomie werd op volstrekt innovatieve wijze gevoerd.

Leden van het CDA konden zich aanmelden voor 3 verschillende schrijfgroepen.

Deze schrijfgroepen kregen tot taak over alle tien hoofdthema's uit de discussienotitie een stelling te poneren.

Elke schrijfgroep telde 12 leden; in elke schrijfgroep was expertise aanwezig op de terreinen innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs.

De schrijfgroepen maakten gebruik van de volgende input: de schriftelijke reacties, de reacties op internet en de uitkomsten van de discussiebijeenkomsten in Eindhoven en Groningen. Op deze manier zijn voorliggende stellingen dus echt van onderop tot stand gekomen.

Pre-adviezen en besluitvorming

De stellingen van de drie schrijfgroepen over de tien hoofdthema's uit de discussienotitie worden aan het plenaire partijcongres ter stemming voorgelegd.

De partijcommissie Kenniseconomie heeft bij alle 10 thema's in een pre-advies met toelichting steeds haar voorkeur aangegeven.

Er wordt alleen gestemd over de stellingen die betrekking hebben op de 10 hoofdthema's, stellingen over andere thema's worden niet in stemming gebracht.

De stelling die de meeste stemmen krijgt, is aanvaard door het congres. Telkens zal dus één stelling uit drie (of in enkele gevallen 2) worden gekozen.

Uiteindelijk resulteert er dan een zogeheten tienpuntenplan Kenniseconomie dat als bouwsteen door het congres wordt meegegeven aan de Programcommissie die het verkiezingsprogramma Tweede Kamer 2007-2011 schrijft.

Deelsessie Kenniseconomie

Aan de plenaire besluitvorming gaat een deelsessie over kenniseconomie vooraf. Deze deelsessie begint om 10.00 uur en duurt tot 11.00 uur.

In deze deelsessie worden de voor de deelnemers belangrijkste stellingen toegelicht en bediscussieerd.

In het plenaire deel van het congres wordt vervolgens gestemd.

Bijgaand treft u een overzicht van de stellingen en de pre-adviezen aan, alsmede de tienpuntenplannen van de drie schrijfgroepen met de stellingen en de uitgebreide toelichting daarop van de schrijfgroepen.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn, verblijf ik met vriendelijke groeten.

Jan Kees de Jager
Voorzitter partijcommissie Kenniseconomie

Stellingen schrijfgroepen Kenniseconomie + preadviezen partijcommissie

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
1. Van kennis naar kassa	De overheid subsidieert fundamenteel onderzoek en wakkert de financieringsstroom voor toegepast onderzoek aan door het breed uitgeven van innovatievouchers.	Voor het realiseren van economisch succes door intensieve toepassing van kennis, de zogenaamde kenniseconomie, is het essentieel dat we producten ontwikkelen met een hoge toegevoegde waarde die zich met succes en duurzaam op de (globale) markt kunnen handhaven. Inspanningen in het onderwijs, in de organisatie van de arbeidsmarkt en het motiveren van zoveel mogelijk studerende en werkende moeten op dit doel gericht zijn.	De verhoging van de maatschappelijke benutting (valorisatie) van universitair wetenschappelijk onderzoek vereist een verheldering van de maatschappelijke vraag. Het maatschappelijk belang van fundamenteel onderzoek mag daarbij overigens niet uit het oog worden verloren.
Pre-advies	pre-advies: voorkeur voor stelling van schrijfgroep 1. Dit is een heldere beleidsmatige uitspraak waarin de verantwoordelijkheid van de overheid voor fundamenteel onderzoek duidelijk wordt neergezet en waarin toegepast onderzoek door instellingen en bedrijven wordt gestimuleerd.		

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
<p>2. Sleutelgebieden</p>	<p>De overheid wijst niet de sleutelgebieden aan, maar schept de randvoorwaarden; het initiatief ligt bij de bedrijven.</p>	<p>De keuze van sleutelgebieden is primair een taak van de spelers op de markt. Een overheid die zich hierin actief opstelt zal al snel als dirigerend en verstorend gezien worden. Aangezien het omzetten van kennis in economisch gezien succesvolle producten grote investeringen vergt, zal economisch succes in het algemeen alleen weggelegd zijn voor producten die een toppositie in hun markt weten te verwerven. Dit betekent dat het onvermijdelijk is dat we ons moeten richten op het excelleren in de markt. Onderwijs van zeer hoge kwaliteit zal dit moeten ondersteunen.</p>	<p>De keuze van sleutelgebieden en daarbinnen van bepaalde onderwerpen dient de uitkomst te zijn van een interactief proces waarbij alle partijen (overheid, bedrijfsleven en onderzoekers) een inbreng kunnen leveren. We moeten kiezen voor onderzoeksgebieden en voor een aantal thema's daarbinnen waarin wij ons als Nederland kunnen en ook willen onderscheiden.</p>
<p>Pre-advies</p>	<p>pre-advies: voorkeur voor de stelling van schrijfgroep 3 Deze stelling doet het meest recht aan de beleidsmatige voorkeur om sleutelgebieden te benoemen en vooral economisch sterke en innovatieve sectoren te ondersteunen. Vernippering van investeringen dient te worden tegengegaan.</p>		

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
3. Innovatie in maatschappelijke sectoren	Werknemers onderzoeken samen hun eigen werkomgeving en bedenken daar oplossingen en verbeteringen voor	De ontbureaucratisering in de zorg en het onderwijs, die nodig is voor een grotere efficiëntie, vereist een opschoning in, c.q. een afschaffen van diverse bestuurslagen in het totale management van deze sectoren".	Innovatie in maatschappelijke sectoren zoals zorg, onderwijs en openbaar bestuur loopt niet via de prikkel van de markt maar moet lopen via het ruimte geven aan en stimuleren van professionals in die sectoren.
Pre-advies	pre-advies: voorkeur voor stelling van schrijfgroep 3. In deze stelling wordt de noodzaak van het ruimte geven aan en stimuleren van professionals in maatschappelijke sectoren beklemtoond. Die ruimte en stimulans zijn nodig voor maatschappelijke innovatie.		
4. Bevorderen van ondernemerschap	Invoeren van het keuzevak ondernemerschap van vmbo tot universiteit	Zorg dat kennisintensieve starters gemakkelijker kunnen starten. Verlaag de investeringsdrempel door bijv. de 50% venture capital garantieregeling toe te passen, technische ontwikkelingskredieten te verschaffen en kennisintensieve investeringsaftrek mogelijk te maken, etc.	Ondernemerschap is een eigenschap die, voorzover die kan worden aangewakkerd, al in een zo vroeg mogelijk stadium in het onderwijs moet worden gestimuleerd. Om jonge ondernemers dan een perspectief te bieden dient het ondernemersklimaat voor startende bedrijven aanmerkelijk te worden verbeterd.

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
Pre-advies	pre-advies: voorkeur voor de stelling van schrijfgroep 3 Deze stelling bevat in tegenstelling tot de stellingen van de twee andere schrijfgroepen twee belangrijke voorwaarden voor het bevorderen van ondernemerschap: introductie van het vak ondernemerschap in het onderwijs, van vmbo tot universiteit, en het verbeteren van het ondernemingsklimaat, met name voor starters		
5.Levensloopbeleid	Een minister voor levensloopbeleid aanstellen, die zich richt op het verhogen van de arbeidsparticipatie	Flexibiliseer de inzet in tijd en beloning in samenspraak tussen werknemers en werkgevers. Vul de beloning van minder goed plaatsbaren met name schoolverlaters en ouderen aan om hun aantrekkelijkheid voor werkgevers te vergroten. Maak het krijgen en opvoeden van kinderen aantrekkelijker door kinderopvang en studiekosten ruimschoots te faciliteren.	Grotere arbeidsparticipatie wordt niet alleen bereikt door prikkelende maatregelen van de overheid, maar vooral door een omslag van denken bij werkgevers en werknemers.
Pre-advies	pre-advies: voorkeur voor de stelling van schrijfgroep 3: deze stelling legt een verband tussen grotere arbeidsparticipatie, levensloopbeleid en de verantwoordelijkheid van werknemers en werkgevers.		

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
6. Employability en ontslagrecht	De helft van de ontslagvergoeding omzetten in leerrechten	Meer flexibiliteit in de arbeidsmarkt Employability is in de eerste plaats een persoonlijke verantwoordelijkheid en berust op een wederzijds geven en nemen van werkgevers en werknemers met flexibiliteit als codewoord. Bescherm op basisniveau. Levenslang leren en aanpassen aan veranderende omstandigheden moet de flexibiliteit vergroten. De arbeidsvoorwaarden moeten daar op aansluiten en ondernemerschap en zelfredzaamheid bevorderen	geen stelling op dit onderdeel aangeleverd
Pre-advies	Pre-advies: voorkeur voor de stelling van schrijfgroep 1 Werkgevers en werknemers mogen niet belemmerd worden een arbeidsrelatie aan te gaan vanwege te hoge kosten bij mogelijk ontslag, Beide partijen moeten zich tijdens de arbeidsrelatie al bezinnen op de wijze waarop zij eventueel weer afscheid van elkaar gaan nemen. Van belang is dat werkgever en werknemer zich gezamenlijk inspannen om er voor te zorgen dat de werknemer voldoende is toegerust op de weg naar de arbeidsmarkt.		
7. Sociale innovatie	Prestatiegericht werken invoeren: beter werken wordt beloond.	Erkenning en stimulering van vakmeesterschap bevordert verantwoordelijk gedrag en maakt veel bureaucratie overbodig	geen stelling op dit onderdeel aangeleverd

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
Pre-advies	Pre-advies: voorkeur voor de stelling van schrijfgroep 1 Prestatiegericht werken en prestatiebeloning bevorderen de arbeidsproductiviteit. Een hogere arbeidsproductiviteit is noodzakelijk om de kenniseconomie te versterken		
8. Een leven lang leren	Creëren van een concreet potje leerrechten, waar de werknemer zelf over kan beschikken in dialoog met de werkgever.	Een leven lang leren moet geen optie, maar uitgangspunt zijn. Dit schept verplichtingen voor werkgevers, werknemers en overheid. Voortdurende vergroting van kansen moet uitgangspunt zijn voor alle partijen	Levenslang leren: iedereen dezelfde rechten op scholing, ongeacht leeftijd
Pre-advies	Pre-advies: voorkeur voor stelling van schrijfgroep 1 Een leven lang leren is uitgangspunt van beleid. Overheid en sociale partners hebben derhalve de plicht dit uitgangspunt daadwerkelijk te concretiseren. Het creëren van een potje leerrechten is daarbij een van de vele mogelijkheden		
9. Aansluiting arbeidsmarkt-onderwijs	Leer-werkplicht t/m 23 jaar: niets doen is geen optie!"	Daar waar de aansluiting een probleem is, is dat een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het onderwijs, de kennisinstellingen en de arbeidsmarkt (bedrijfsleven	Degelijk praktijk onderwijs is nodig voor de jongens en meisjes zonder zitvlees. Vermoei ze niet te veel (waardoor ze afhaken) met theorie, die ze of nog niet aankunnen of waarvan ze het nut niet inzien.
Pre-advies	Pre-advies: voorkeur voor stelling van schrijfgroep 1 Arbeidsparticipatie is essentieel. Veel jongeren hebben geen startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt heeft deze krachten ook nodig. Een leerwerkplicht tot 23 jaar is een goed middel om jongeren te stimuleren te leren en/of te werken		

Stelling	schrijfgroep 1	schrijfgroep 2	schrijfgroep 3
10. Kennismigratie	Iedereen die Nederland wat te bieden heeft, is welkom	Nederland moet gemakkelijker kennismigranten van buiten de EU en waaraan een tekort is, toelaten. Visumaanvraag moet simpeler, studeren voor buitenlanders moet goedkoper	De overheid moet een actief beleid ontwikkelen gericht op de rekrutering van hoogopgeleide kenniswerkers in het buitenland ter versterking van het kennispotentieel in Nederland.
Pre-advies	Pre-advies: Voorkeur voor stelling van schrijfgroep 3 Een passief beleid ten aanzien van buitenlandse kenniswerkers zal niet voldoende zijn om de "gaten" in onze kenniseconomie te dichten; een actief recruiteringsbeleid is noodzakelijk om onze kenniseconomie te versterken		

"Investeren in de kenniseconomie"**10-punten plan**

Schrijversgroep 1
6 april 2006

- Frank Cornelissen
- Jan Folkert Deinum
- Frank Eijsink
- Jos Hessels

- Ronald Knegt
- Frank van Kuppeveld
- Meindert Miedema

- Dirk Jan Omtzigt
- Rob Ross
- Ton van Weel

1. Van kennis naar kassa

Stelling: *"De overheid subsidieert fundamenteel onderzoek en wakkerit de financieringsstroom voor toegepast onderzoek aan door het breed uitgeven van innovatievouchers."*

Toelichting: *Onderzoek ligt aan de basis van innovatie; het onderzoek in ons land staat op een hoog peil, maar het is te gering van omvang in vergelijking met omliggende landen.*

Fundamenteel of basaal onderzoek biedt kansen om op termijn (5 tot 10 jaar) nieuwe innovatie-impulsen te ontwikkelen; de overheid verschafft de nodige fondsen, en brengt de onderzoekers onder in gespecialiseerde onderzoeksgroepen (Centres of Excellence), vooral aan de universiteiten. Het toegepast onderzoek is van veel kortere duur; de samenwerking met het bedrijfsleven loopt goed en kan verder worden gestimuleerd door het breed uitgeven van innovatievouchers (hiermee kunnen bedrijven (o.a. MKB) onderzoek bij kennisinstellingen inkopen).

2. Sleutelgebieden

Stelling: *"De overheid wijst niet de sleutelgebieden aan, maar scheidt de randvoorwaarden; het initiatief ligt bij de bedrijven."*

Toelichting: *Het is moeilijk om te voorzien wat de groeisectoren van de toekomst voor Nederland zouden moeten zijn. Vaak komen we niet verder dan aanwijzen waar we vandaag al goed in zijn. Nu benoemen wat het speerpunt is voor over 10-20 jaar, staat in zekere zin gelijk aan gokken.*

Flexibel zijn is beter dan voorspellingen wagen. De overheid dient daarom niet in een glazen bol te zoeken naar de industrieën voor de toekomst, maar haar beleid te richten op de randvoorwaarden die nodig zijn om tijdig in te spelen op kansen.

De belangrijkste randvoorwaarde waar de overheid een verantwoordelijkheid voor heeft, is goed onderwijs. Dan gaat het niet alleen om kwaliteit en toegankelijkheid, maar ook om de mix van deskundigheden die Nederland opbouwt. (Zie meer specifieke stellingen elders).

Andere randvoorwaarden waar de overheid zich actief mee moet bemoeien is het scheppen van een goed klimaat voor ondernemers, het zorgen voor een goede infrastructuur (verkeer, communicatie, ICT) en een pragmatische ondersteuning van initiatieven van ondernemers en bedrijven.

3. Innovatie in maatschappelijke sectoren

Stelling: *"Werknemers onderzoeken samen hun eigen werkomgeving en bedenken daar oplossingen en verbeteringen voor."*

Toelichting: *Wie kent de praktijk van het werk beter dan de degene die het werk doet?! Innovatie zou in veel gevallen moeten beginnen bij de mensen zelf op de werkvloer. Zij kennen hun eigen praktijk het beste en zij zijn dan ook de motor voor innovatie. Laten we deze motor een injectie geven door al deze werknemers in staat te stellen om te innoveren.*

Door groepen werknemers, onder begeleiding van experts, samen oplossingen en verbeteringen te laten bedenken voor hun eigen praktijk, vindt niet alleen innovatie en verbetering van de organisatie plaats, maar ontwikkelt de werknemer zich ook zelf. Deze manier van professionele ontwikkeling biedt tevens meer uitdaging en motiveert een werknemer om zich daadwerkelijk een leven lang te ontwikkelen.

De overheid kan in de maatschappelijke sector, in het kader van personeelontwikkeling en een leven lang leren, gelden vrijmaken om de werknemer te begeleiden bij deze vorm van professionele ontwikkeling. De leerkrachten voor de klas zouden bijvoorbeeld samen onderzoek kunnen doen naar het verbeteren van ICT onderwijs in de klas. In dit proces van gezamenlijk zoeken naar de juiste oplossingen zullen ze zich zelf professioneel ontwikkelen: ze leren zeer veel over het toepassen van ICT onderwijs in de klas. Daarnaast komen ze met oplossingen en verbeteringen voor hetzelfde ICT onderwijs, waardoor de kwaliteit van de school en het onderwijs tegelijkertijd ook beter wordt. Op macro niveau kan de overheid de financieringsstromen in de maatschappelijke sector meer vraaggericht maken, waardoor de behoefte aan initiatieven tot innovatie groter wordt.

4. Bevordering van ondernemerschap

Stelling: *"Invoeren van het keuzevak ondernemerschap van vmbo tot universiteit"*

Toelichting: *Een baan hoef je niet af te wachten, maar kan je ook zelf creëren. Begin voor jezelf of werk samen met anderen. Het CDA wil graag groei in het MKB bevorderen. Daar dienen faciliteiten voor te zijn en zo min mogelijk beperkingen via vergunningen. Maar hoe begin je daarmee? Hoe voorkomen we dat jonge mensen na hun al dan niet afgeronde opleiding, veroordeeld lijken tot een uitkering in afwachting van een baan in loondienst?*

Het CDA wil dat er in het onderwijs van VMBO tot universiteit veel meer aandacht wordt gegeven aan ondernemen: leren hoe je een zaak begint alleen of met anderen; leren hoe je een plan maakt; hoe je een eigen zaak opbouwt; merken dat je het kunt. Ook als je in loondienst treedt, zal een training in ondernemerschap toegevoegde waarde geven binnen elk bedrijf en bouwen we aan een ondernemende samenleving. Er zijn al voorbeelden van leerlingen die een schoolwinkel runnen, tijdelijk een eigen zaak moeten opzetten binnen hun studie of zelfstandig ook financieel projecten leren runnen. Deze ontwikkeling willen we breed doorgezet zien. Leerlingen en studenten hoeven dan bij het beëindigen van hun opleiding niet afhankelijk te zijn van een baan in loondienst, maar hebben nu geleerd hun toekomst ook als zelfstandige in te richten. Vroeg geleerd, is niet alleen oud gedaan, maar ook snel aan de slag!

5. Levensloopbeleid

Stelling: *“Een minister voor levensloopbeleid aanstellen, die zich richt op het verhogen van de arbeidsparticipatie.”*

Toelichting: *Het CDA moet bij de volgende formatie aandringen op een minister voor levensloopbeleid. Een minister voor levensloopbeleid zorgt voor het slechten van barrières die bepaalde groepen remmen in hun arbeidsparticipatie.*

Daarbij valt in de eerste plaats te denken aan jongeren zonder diploma. De minister voor levensloopbeleid moet trajecten uitzetten om deze jongeren toch een diploma te laten halen (zie stelling 9).

Op de tweede plaats moet deze minister de arbeidsparticipatie van vrouwen verhogen. Daartoe moet de minister enerzijds financiële drempels wegwerken – kinderopvang moet simpelweg gratis zijn voor werkenden – en anderzijds een mentaliteitswijziging tot stand brengen. Dit laatste heeft vooral betrekking op de kwaliteit en het beeld van kinderopvang: het gaat er om een niveau van opvang te bereiken dat niet onderdoet voor de thuissituatie. Ouders moeten zonder zorgen en beslomeringen hun kinderen kunnen laten opvangen.

Tot slot, ten derde, valt het onder de bevoegdheid van de minister voor levensloopbeleid om beleid voor oudere werknemers uit te werken. Te denken valt aan het scheppen van mogelijkheden om langer (part-time) te werken of jongere werknemers te coachen. Met hun kennis en ervaring vervullen zij een cruciale rol die onvoldoende op de arbeidsmarkt wordt erkend.

‘Het CDA is het als partij van het brede publiek – vroeger wel aangeduid met ‘het volk’ - aan zichzelf verplicht om elke kansengroep een plaats te geven om mee te bouwen aan de kenniseconomie. Een minister voor levensloopbeleid kan daar het beste zorg voor dragen.

6. Employabiliteit en ontslagrecht

Stelling: *“De helft van de ontslagvergoeding omzetten in leerrechten”*

Toelichting: *Arbeid biedt inkomen, leidt tot sociale contacten en brengt structuur in het leven. Je voelt je nuttig en het geeft kansen tot ontplooiing. Verder hebben we een grote arbeidsparticipatie nodig om de (kennis)economie draaiende te houden en de vergrijzing te betalen. Dus het is van belang om mensen zo snel mogelijk weer aan de slag te krijgen na een ontslag. Kennis/onderwijs is hierbij van cruciaal belang. Daarom moet de helft van de ontslagvergoeding (kantonrechterformule handhaven) omgezet worden of uitgekeerd worden in leerrechten, zodat men gestimuleerd wordt tot het verkrijgen van nieuwe kennis en vaardigheden. Hierdoor wordt de kans voor een ontslagen werknemer op een nieuwe baan of functie binnen de kenniseconomie vergroot.*

Uiteraard moet er na een ontslag geld zijn om in het levensonderhoud te voorzien, hier zijn de WW en de andere helft van de ontslagvergoeding voor, maar men moet niet in de verleiding komen om de hele ontslagvergoeding te consumeren. Consumeren doen we met het salaris dat verdiend wordt met een baan.

7. Sociale innovatie

Stelling: *"Prestatiegericht werken invoeren: beter werken wordt beloond."*

Toelichting: *De prestaties van een mens kunnen gestimuleerd worden door het beschikbaar stellen van een extraatje bij goed presteren of het behalen van bepaalde doelen. Werk je harder en beter dan verdien je ook gewoon meer: eerlijk is eerlijk. De kenniseconomie is ook gebaat bij goede resultaten en goed werken. Het verdient daarom de aanbeveling om breder dan nu al door bepaalde bedrijven gedaan wordt, bonussen ter beschikking te stellen. Een bedrijf kan zo zijn prestaties/resultaten verbeteren, door mensen die beter presteren beter te betalen dan mensen die gewoon presteren. Dit stimuleert de (kennis)economie. We denken buiten het bedrijfsleven ook aan prestatiebeloning voor bijvoorbeeld leerkrachten, die lesgeven in probleemwijken. Uiteraard geldt dit ook voor onze nationale overheid, zij moeten het goede voorbeeld geven. Goed presteren door bewindslieden moet ook extra beloofd worden. Daar hebben we allemaal baat bij. De extra kosten, vallen compleet in het niet bij de extra baten. Ter illustratie stellen we hier een aantal doelstellingen voor, voor het behalen van een bonus:*

- Minister-President: combinatie van onderstaande doelstellingen
- Minister van Financiën: begrotingsoverschot van 1%
- Minister van Economische Zaken: economische groei van 3% of groter dan: EU25 gemiddelde
- Minister van Onderwijs: gemiddeld kennisniveau van afgestudeerden in VMBO, MBO, HBO en WO groter dan voorgaand jaar
- Enz.

De doelstellingen worden na de Algemene Beschouwingen na Prinsjesdag opgesteld door de Tweede Kamer en de resultaten worden aan het eind van een jaar door de onafhankelijke Algemene Rekenkamer vastgesteld.

8. Leven lang leren

Stelling: *"Creëren van een concreet potje leerrechten, waar de werknemer zelf over kan beschikken in dialoog met de werkgever."*

Toelichting: *Het is in ieders belang dat werknemers niet alleen met de juiste deskundigheid aan hun eerste baan beginnen, maar ook tijdens hun loopbaan steeds blijven bijleren. Het is in het belang van de werknemer-zelf, van zijn werkgever, en in het belang van de Nederlandse concurrentiekracht. Hoewel dit belang door velen wordt erkend, is de invulling ervan in de praktijk zeer uiteenlopend en in veel gevallen komt er (te) weinig van de grond. Dit is mede het gevolg van het feit dat er meningsverschillen bestaan over de vraag wie voor de continue scholing zal betalen. Maar zelfs als in collectieve arbeidsovereenkomsten bijscholing wordt afgesproken, dient een individuele werknemer vaak nog te onderhandelen om iets gedaan te krijgen – als hij dat al doet... Het belang van een leven lang leren is zo evident dat deze arbeidsvoorwaarde een andere status dient te krijgen – in onze stelling wordt het min of meer gelijkgesteld met de arbeidsvoorwaarde 'vakantiedagen'.*

Zoals werkgevers en werknemers afspraken maken over vrije dagen en dat ook beide bijhouden, zo zouden er ook afspraken gemaakt moeten worden over leerrechten, en deze zouden in een administratie ('het potje') bijgehouden moeten worden. Deze leerrechten zijn besteedbaar door de werknemer voor bijscholing binnen een met de werkgever overeengekomen pakket cursussen. De leerrechten kunnen niet aan andere dingen dan (bij-)scholing worden besteed. Op deze manier kan iedere werknemer zijn eigen ontwikkeling sturen en wordt hij "Ondernemer van zijn eigen productiviteit."

9. Aansluiting onderwijs en bedrijfsleven

Stelling: *"Leer-werkplicht t/m 23 jaar: niets doen is geen optie!"*

Toelichting: *Het aantal uitvallers in het voortgezet onderwijs is in Nederland onacceptabel hoog. Deze jongeren zullen zich gedurende hun gehele verdere leven niet kunnen redden in een kenniseconomie, die steeds meer professionaliteit van haar werknemers vraagt. Hun talenten blijven onbenut en doordat zij geen opleiding hebben, blijven ze werkloos en vormen een voortdurende belasting voor de maatschappij.*

Alle jongeren dus aan de slag! Willen we investeren in de toekomst dan moeten we alles op alles zetten om deze grote groep jongeren (±40.000) erbij te houden. De inzet is het behalen van een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt door alle jongeren. Dit vergt een strenge no-nonsense aanpak, waarbij een strikt leerplichtbeleid wordt uitgevoerd bij jongeren t/m 18 jaar. Bij zo een lik-op-stuk beleid horen: scherpe controles, hoge boetes voor ongeoorloofd verzuim en een snelle adequate opvang in instituten voor probleemjongeren.

Boven de 18 jaar zijn jongeren of aan het werk of ze zitten op school. Niets doen leidt slechts tot stilstand, achteruitgang en narigheid. Wanneer jongeren niet aan dit traject mee werken wordt desnoods dwang uitgeoefend door bijvoorbeeld het korten op de uitkering.

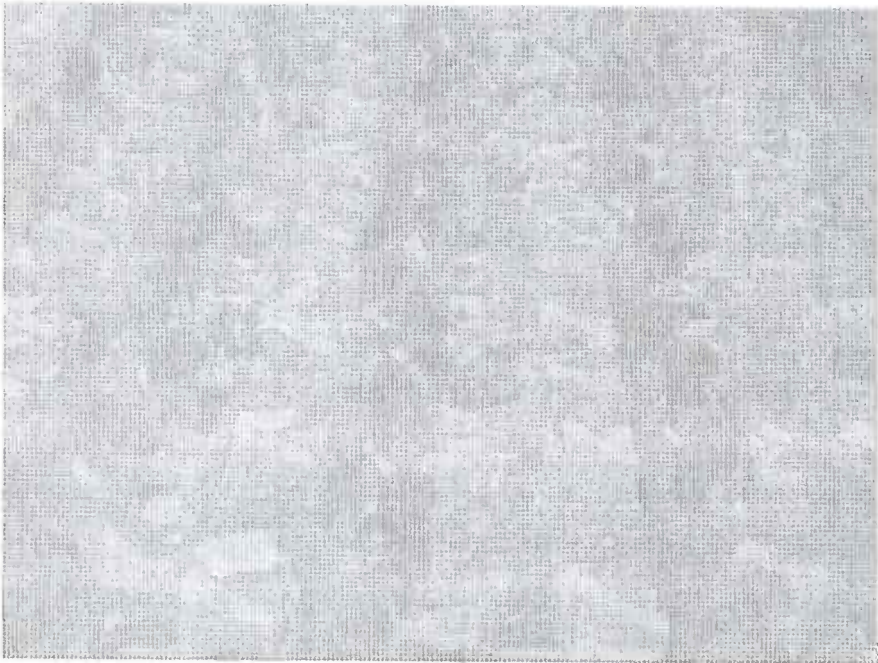
10. Kennismigratie

Stelling: *"Iedereen die Nederland wat te bieden heeft, is welkom."*

Toelichting: *Al geruime tijd kent Nederland een aanzienlijk tekort aan hoog opgeleide technici en andere specialisten. Zolang de overheid en de betreffende sectoren er niet in slagen om meer mensen (vrouwen) voor deze domeinen te werven is kennismigratie een oplossing. De werving voor de meer exacte disciplines zou vorm kunnen krijgen in het ontwikkelen van meer aansprekende curricula. Belangrijk is het om te onderkennen dat kennismigratie een ander fenomeen is dan de arbeidsmigratie die Nederland heeft gekend in de tweede helft van de 20ste eeuw. In dit geval gaat het om hoog opgeleide werknemers die een bepaald 'gat' op de arbeidsmarkt opvullen. Kennismigratie van Nederlandse studenten moet ook aangemoedigd worden. Internationale ervaring is voor de Nederlandse open economie onmisbaar.*

Kenniseconomie

Schrijfgroep 2

Kees Beenakker

Zeger Vroon

Gerrit Kliffman

Jacques Boersma

Klaas Jan Zuidam

Jet Weigand-Timmer

Harry Janssen

Nol van Eck

Stefan van Uffelen

Jan Heetebrij

Niels Stappen

Thema 1: Van kennis naar kassa

Voor het realiseren van economisch succes door intensieve toepassing van kennis, de zogenaamde kenniseconomie, is het essentieel dat we producten ontwikkelen met een hoge toegevoegde waarde die zich met succes en duurzaam op de (globale) markt kunnen handhaven. Inspanningen in het onderwijs, in de organisatie van de arbeidsmarkt en het motiveren van zoveel mogelijk studerende en werkende moeten op dit doel gericht zijn.

Thema 2: Sleutelgebieden

De keuze van sleutelgebieden is primair een taak van de spelers op de markt. Een overheid die zich hierin actief opstelt zal al snel als dirigerend en verstorend gezien worden. Aangezien het omzetten van kennis in economisch gezien succesvolle producten grote investeringen vergt, zal economisch succes in het algemeen alleen weggelegd zijn voor producten die een toppositie in hun markt weten te verwerven. Dit betekent dat het onvermijdelijk is dat we ons moeten richten op het excelleren in de markt. Onderwijs van zeer hoge kwaliteit zal dit moeten ondersteunen.

Thema 3: Innovatie in maatschappelijke sectoren

"De ontbureaucratisering in de zorg en het onderwijs, die nodig is voor een grotere efficiëntie, vereist een opschoning in, c.q. een afschaffen van diverse bestuurslagen in het totale management van deze sectoren".

Thema 4 :Bevorderen ondernemerschap

Zorg dat kennisintensieve starters gemakkelijker kunnen starten. Verlaag de investeringsdrempel door bijv. de 50% venture capital garantieregeling toe te passen, technische ontwikkelingskredieten te verschaffen en kennisintensieve investeringsaftrek mogelijk te maken, etc.

Thema 5: Levensloopbeleid

Flexibiliseer de inzet in tijd en beloning in samenspraak tussen werknemers en werkgevers. Vul de beloning van minder goed plaatsbaren met name schoolverlaters en ouderen aan om hun aantrekkelijkheid voor werkgevers te vergroten. Maak het krijgen en opvoeden van kinderen aantrekkelijker door kinderopvang en studiekosten ruimschoots te faciliteren.

Thema 6: Employability en ontslagrecht

Meer flexibiliteit in de arbeidsmarkt

Employability is in de eerste plaats een persoonlijke verantwoordelijkheid en berust op een wederzijds geven en nemen van werkgevers en werknemers met flexibiliteit als codewoord. Bescherm op basisniveau. Levenslang leren en aanpassen aan veranderende omstandigheden moet de flexibiliteit vergroten. De arbeidsvoorwaarden moeten daar op aansluiten en ondernemerschap en zelfredzaamheid bevorderen.

Thema 7 Sociale innovatie	
	Erkenning en stimulering van vakmeesterschap bevordert verantwoordelijk gedrag en maakt veel bureaucratie overbodig.
Thema 8: Een leven lang leren	
	Een leven lang leren moet geen optie, maar uitgangspunt zijn. Dit schept verplichtingen voor werkgevers, werknemers en overheid. Voortdurende vergroting van kansen moet uitgangspunt zijn voor alle partijen.
Thema 9: Aansluiting onderwijs en bedrijfsleven	
	Daar waar de aansluiting een probleem is, is dat een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het onderwijs, de kennisinstellingen en de arbeidsmarkt (bedrijfsleven).
Thema 10: Kennismigratie	
1	Nederland moet gemakkelijker kennismigranten van buiten de EU en waaraan een tekort is, toelaten Visumaanvraag moet simpeler, studeren voor buitenlanders moet goedkoper.

Toelichting op de stellingen en korte weergave van de discussie

1. Van kennis naar kassa

In de schrijfgroep is er vrijwel unaniem consensus over het belang van kennis voor een gezonde economische ontwikkeling. Wel zijn er een aantal opmerkingen die op verschillende aspecten het accent leggen. We noemen hiervan, in willekeurige volgorde:

- **Mentaliteit**
Meer kennis toepassen vergt de wil om te veranderen. Hier ontbreekt het vaak aan. Dit veranderen is belangrijk om het doel te bereiken.
- **Zorg dat gebieden die voor Nederland belangrijk zijn, zoals bv. duurzaamheid, voorkomen en/of bescherming tegen een stijgende zeespiegel, zorg en vergrijzing hoog op de agenda komen.**
Tegelijkertijd is er echter ook een weerstand tegen overheidsbemoeienis bij het bepalen van de actiepunten. We komen hier nog op terug.
- **Focusseer niet op een deel van de kennisketen, maar kijk naar de hele keten.**
Dus niet alleen topkennis en deze als licenties verkopen, maar probeer om met de kennis succesvolle producten te ontwikkelen en te verkopen. Voorkom dat uitsluitend naar hoger onderwijs gekeken wordt en besteedt ook aandacht aan leveren van superieur middelbaar en hoger beroepsonderwijs.
- **Vrij algemeen is de afkeer van nieuwe platforms om te sturen of te studeren. We hebben voldoende platforms op dit gebied. Maak deze productiever en resultaatgerichter. Dus geen nieuwe Science en Technology Policy Council of het verplicht invoeren van een kennisjaarverslag in analogie van een sociaal of milieujaarverslag.**
- **Er is een duidelijk gevoel dat het onderwijs niveau verliest en men is hier zeer bezorgd over.**
- **Het voorgaande in aanmerking nemend voelt men er ook weinig voor om het onderwijs met nieuwe taken op te tuigen. Primair moet, op alle nivewau's, goed onderwijs op alle staan.**
In een (verdere) vercommercialisering van het onderwijs ziet men weinig. Eerder in het omgekeerde: een school waarin kennisoverdracht, docent en student centraal staan.
- **Subsidies worden i.h.a. niet gezien als een goede manier om de kenniseconomie te stimuleren.**
- **Excelleren**
Ja, natuurlijk excelleren in de markten waarin veel te verdienen is en dan het liefst in markten die zorgen voor werkgelegenheid op meerdere kennisniveau's.
- **Schaalgrootte**
Er is geen duidelijke concensus over de gewenste geografische schaalgrootte. Sommigen vinden de regio te klein om met en succes een plaats te kunnen veroveren, Anderen vinden we dat over de landsgrenzen moeten kijken als dat nodig is om sterke verbanden te smeden waarmee we in de globale kenniseconomie een sterke plaats kunnen veroveren. Beleidsmakers kunnen er beter rekening mee houden dat, als men internationale samenwerking wil bevorderen, er veel aandacht moet zijn voor de belangen van de individuele samenwerkende regio's.

2. Sleutelgebieden

De discussie over sleutelgebieden blijkt een lastige waarover de meningen nogal verschillen.

Toch een poging om een paar interessante punten eruit te lichten:

- Sterke versus achterblijvende sectoren
 - In ons land moeten de voorlopers het zelf uitzoeken en betalen en worden vervolgens de achterblijvers gesubsidieerd om de achterstand in te lopen. Houdt hier eens mee op.
 - Het een doen en het ander niet laten.
Zorg dat sterke sectoren hun positie kunnen behouden en uitbouwen en zorg dat nieuwe sectoren een kans krijgen om zich te ontwikkelen tot sterke.
 - Geld steken in achterblijvende sectoren
Contra: Weggegooid geld. Niet doen.
Pro: kijk eens waarom een sector achterblijft en probeer dit op te lossen. Heb je eenmaal een markt verloren dan is het lastig deze terug te veroveren.
- Bemoeienis overheid
 - In het algemeen terughoudendheid t.o.v. bemoeienis door de overheid.
 - Discussie over de rol van de overheid bij het weglaten vloeien van werkgelegenheid. Erkenning van het feit dat we in een globaliserende wereldeconomie terughoudend moeten zijn t.o.v. protectionisme en tegelijkertijd zorg om de snelheid waarmee werkgelegenheid wegvloeit. Als de kenniseconomie hiertegen een barrière op kan werken dan kunnen we beter haast maken.
- Breedte van de kenniseconomie

Is de kenniseconomie er alleen voor exportindustrieën en diensten als een middel om zich op exportmarkten te kunnen handhaven of is het ook een middel om bv. onderwijs te verbeteren en zorg en vergrijzing betaalbaar te houden.

Het is op zich al zorgwekkend dat hierover felle discussies zijn met enerzijds argumenten als "innovatie is nog teveel en mannesspeeltje" en anderzijds "kijk eens beter naar de mogelijkheden om door toepassing van kennis de productiviteit in zorg, onderwijs, veiligheid en maatschappelijke integratie te verbeteren. Hier is nog veel ruimte voor innovatie. De beta-mensen zijn in de discussie over de kenniseconomie het luidruchtigst, maar voor de alfa's zijn er misschien wel de beste kansen."

Kortom: zelfs in de schrijfgroep wordt innovatie niet zo breed als zou eigenlijk zou moeten.

3. Innovatie in maatschappelijke sectoren

Ten aanzien van dit thema is er vrij veel overeenstemming dat er wat moet gebeuren en dat hier een taak ligt voor de overheid. De discussie gaat vooral over het "hoe". Hierover lopen de meningen nogal uiteen. Een paar punten uit de discussie:

- Zorg dat weerstand tegen vernieuwing niet beloond wordt. Schep de mogelijkheid om de sectoren waarin marktwerking te gering is of ontbreekt dwingende doelstellingen op te leggen. Als voorbeeld wordt genoemd hoe dit bijvoorbeeld t.a.v. milieudoelstellingen wel gebeurt. (De eisen voor de uitstoot van gevaarlijke stoffen door auto's werd ver tevoren bekend gemaakt, zodat de industrie kon werken aan het zoeken naar oplossingen. Binnen de termijn werden de oplossingen gerealiseerd. Een ander bekend voorbeeld uit de milieusector is het Kyoto protocol.)
Er is twijfel over, en ook wel weerstand tegen, deze aanpak. Werkt het in een sector als onderwijs of zorg. Weer nieuwe regeltjes. Maar wat is het alternatief?

- Verwacht geen wonderen van nog meer toepassing van ICT in het onderwijs. Het beste product bereik je met een goede, inspirerende en gemotiveerde docent voor de klas. Zonder Michelsens en Van Gaals geen Europa- of wereldbeker!
- "Back to the basics" in het onderwijs. Centraal de docent en leerling en niet meer ondersteuning dan nodig is om beiden goed te laten functioneren. Al het overige is bevorderen van bureaucratie en schadelijk voor de motivatie.

4. Bevordering ondernemerschap

Een onderwerp waarop de meningen opnieuw nogal uiteenlopen. Bij dit onderwerp zien we ook dat er nogal eens zaken aangestipt, zoals bv. Onderwijs, die het thema indirect raken. Onderstaand en beeld van de discussie:

- Maak van studenten ondernemers
Organiseer de studie als een eenmanszaak, waarbij de student met een vast budget die slim onderwijs inkoop en met zo min mogelijk geld zoveel mogelijk kwalificaties verwerft. Leuk idee dat echter weinig bijval oogst. Argumenten: "Niet teveel poppenkast", "niet elke student is voor ondernemer in de wieg gelegd" en "een ondernemer is een ander 'wezen' dan een onderzoeker, wetenschapper of kunstenaar"
- Geef scholen meer ruimte om zelf onderwijsconcepten te ontwikkelen. (Blijkbaar met het, onuitgesproken, achterliggende idee dat dit meer ondernemers oplevert.) Ook hier weinig bijval voor het idee. Ook hier: De "core business" van scholen is goed onderwijs leveren. Punt. Uit!
- Meer aandacht voor kunstzinnige/creatieve vorming
Opnieuw: liever geen fratsen!
- Herwaardeer ondernemerschap
Breng ondernemingsbeluste uitkeringsgerechtigden, wetenschappers, stagiaires en afstudeerders bijeen, geef ze een zak geld en wacht op de volgende Microsoft, Apple of Tom-Tom.
Ook dit idee kan in de schrijfgroep geen echt brede steun vinden.

5. Levensloopbeleid

In een dynamische, snel veranderende wereld past niet het beeld van een opleidingstraject dat vervolgens een werkzaam leven van ongeveer veertig jaar mogelijk moet maken. Dit is niet haalbaar het leidt, zoals we zien, tot het voortijdig, onnodig uitstoten en degraderen van te jonge mensen. (Een veertiger is toch niet oud!)

We moeten naar een dynamisch model waarin mensen, na een opleiding waarin ze de startkwalificaties voor het arbeidsproces verwerven, door bijscholing voortdurend de kennis behouden, c.q. verwerven die een snel veranderende wereld nodig heeft. Dit moet geen gunst van de werkgever maar een recht van de werknemer zijn. De functie van levensloopbeleid in dit kader is de het scheppen van de financiële randvoorwaarden die dit voor iedereen, ongeacht zijn financiële draagkracht, haalbaar maakt.

In de samenvatting van de discussie wordt vooral "kinderopvang" uitgelicht. Bovenstaande stelling wordt in de samenvatting m.i. ten onrechte niet genoemd. Bij andre punten in de discussie is dit wel genoemd, maar het past m.i. beter hier.

6. Employability en ontslagrecht

Employability is primair een persoonlijke verantwoordelijkheid. De overheid heeft echter, om iedereen het mogelijk te maken deze verantwoording te kunnen nemen, de taak te zorgen voor goed en betaalbaar onderwijs. Niet alleen in de fase dat de startkwalificaties voor de arbeidsmarkt verworven kunnen worden, maar ook daarna wanneer het er om gaat de kwalificaties, bij veranderende omstandigheden op de

arbeidsmarkt of in de persoonlijke levensloop te behouden en uit te bouwen. Verder moeten er financiële randvoorwaarden gecreëerd worden, bv. Door levenslooptregelingen, die dit financieel voor iedereen haalbaar maken. Alleen als aan deze voorwaarden voldaan wordt is het redelijk en haalbaar dat iedereen hiervoor verantwoording zal nemen.

Als aan het voorgaande voldaan wordt kan dit in het ontslagrecht meegenomen worden. Te denken valt hierbij aan:

- Werkgevers moeten zorgen dat hun bedrijf, inclusief de werknemers, geen achterstand oploopt. Doen ze dit niet en willen ze van werknemers af dan zullen ze moeten zorgen voor de financiële middelen waarmee deze de opgelopen achterstand in kunnen lopen.
- Werknemers die hun verantwoording niet nemen en kansen om bij te scholen niet oppakken zullen hiervan de consequenties moeten dragen. Ze zullen zich bij werkloosheid alsnog in moeten spannen de achterstand in te lopen of een baan op het niveau waarnaar ze zijn afgezakt moeten accepteren.

De discussie over dit onderwerp was levendig en op sommige punten zelfs fel. Er lijkt consensus over meer verantwoordelijkheid bij de werknemers en versoepeling van het ontslagrecht, maar er zijn ook nogal wat kanttekeningen. Bij verschillende aspecten van het thema. Hier zijn er een paar:

- Definieren van employability
Als je employability centraal zet en belangrijk zaken aan verbindt zoals de duur van de uitkering moet je het begrip ook proberen te objectiveren. Meetbaar te maken. Hiervoor bestaan krachtige pleidooien, maar, bij anderen, ook scepsis. Kan dit wel? Als dit bij een "erkend" professional als een vliegtuigpilot of arts kan, waarom zou het dan niet kunnen bij andere beroepen? Regel je het niet goed dan maak je van mensen als ze werkloos worden, of door een handicap naar andere werk om moeten zien, vooral op een wat hogere leeftijd, bedelaars die aan de nukken van werkgevers en arbeidsbemiddelaars overgeleverd zijn.
- Een pleidooi dat hier vooral een taak ligt voor vakbonden en bedrijven.
- Nogal wat advocaten voor het Denemarken model. Daarnaast ook twijfel of dit zomaar naar "de polder" te exporteren is.

7. Sociale innovatie

Dit onderwerp heeft de discussie, om mij onbekende redenen, niet de belangstelling gekregen, als het wellicht verdient.

De wens om meer flexibiliteit wordt wel erkend, maar tegelijkertijd wordt gewaarschuwd tegen een soort "lijfeigenschap", waarbij de werkgever elk moment dat hij het nodig vindt over de werknemer kan beschikken.

Ook een opmerking dat we in de jacht op prestaties, excelleren en succes de positie van de zwakkeren en minder getalenteerden niet mogen vergeten. Gewezen wordt de verantwoordelijkheid van het CDA in dit opzicht en de waarschuwing van de kiezer die (misschien) te lezen is in de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen.

8. Een leven lang leren

Een leven lang leren moet geen optie, maar uitgangspunt zijn. Dit schept verplichtingen voor werkgevers, werknemers en overheid.

Werkgevers moeten zorgen dat hun organisaties geen achterstand oplopen en daardoor kwetsbaar worden.

Jongeren (studenten) en werknemers moeten zich inspannen voor resp. het verwerven en behouden van kwalificaties. Ook als veranderingen in de wereld of de eigen omgeving (ontslag, handicap) heroriëntatie en aanpassingen noodzakelijk maken.

De overheid moet met goed en voor iedereen bereikbaar onderwijs zorgen dat werkgevers en werknemers aan hun verantwoordelijkheid gehouden kunnen worden.

Dit is en onderwerp waar er weinig discussie over het uitgangspunt is. Een leven lang leren, wordt als een realiteit aanvaardt door de schrijfgroep, maar er zijn wel levendige discussies over de praktische uitvoering. Vooral de financiering is een discussiepunt. Hoe bereik je enerzijds dat iedereen, ongeacht zijn financiële positie, in elke levensfase toegang kan krijgen tot het onderwijs zonder anderzijds een geweldige bureaucratie te krijgen of wildgroei uit te lokken? Kortom wat is de beste balans tussen het wenselijke en praktisch haalbare.

Wat punten uit de discussie:

- Een goed gestructureerd onderwijsgebouw dat goed aanpasbaar is op de behoeften van studerende en werkende en voorziet in de behoeften van het bedrijfsleven. Sceptis, "is dit de zoveelste onderwijsvernieuwing van bovenaf" tot het enthousiastere "doen".
- Er moet, zoals er vroeger een "PC-privé project" was een "opleidings-privé" project komen. (Persoonlijk invulbare fiscale faciliteiten voor bij- en nascholing) Reacties van "heel goed en belangrijk" tot "dat hebben we toch eigenlijk al."
- Zorg voor een gemakkelijker accreditatie van nieuwe aanbieders. Reacties van "mee eens" tot "hoe blijft de kwaliteit gegarandeerd?"
- Levenslang geldige onderwijs vouchers "Mee eens" tot "regel het via de fiscus" en "wie zal dat betalen?"
- Herintreders Vergroot hun kansen door ze tijdens de opvoeding van de kinderen faciliteiten te geven voor her- en bijscholing. Opnieuw reacties uiteenlopend van "Hebben we (gedeeltelijk) al" tot "mee eens"

We zien dat er nogal wat verschillende opvattingen over de uitvoering zijn. Als we aannemen dat de deelnemers aan de schrijfgroep toch wat meer betrokken zijn bij het onderwerp dan de gemiddelde Nederlander dan moet op de gemiddelde Nederlander het beroeps en volwassenenonderwijs helemaal als een chaos en jungle overkomen. Ons lijkt dat begonnen zou kunnen worden met het terrein wat overzichtelijker te maken en te kijken of opleidingen niet beter toegankelijk gemaakt kunnen worden, het aanbod beter gestructureerd en de financiering simpeler. Misschien is een opleidingen privé-project nog niet zo'n gek idee.

9. Aansluiting onderwijs en bedrijfsleven

Aansluiting onderwijs en bedrijfsleven is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het onderwijs, de kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Het onderwijs zal opleidingen moeten leveren die het mogelijk maken voor het bedrijven om in hun markten te excelleren en een hoge toegevoegde waarde te realiseren. Het bedrijfsleven zal deugdelijk onderbouwd aan moeten geven wat hiervoor nodig is. Het bedrijfsleven zal, waar nodig, het onderwijs ook moeten faciliteren met het beschikbaar stellen van stage-, afstudeer- en promotieplaatsen en leerplekken voor bij- en nascholing van docenten. Een betere mobiliteit van kenniswerkers tussen bedrijfsleven en onderwijs of kennisinstellingen, bv. Door het repareren van de gevolgen van pensioenbreuk, is wenselijk. Het bedrijfsleven, inclusief de overheid in zijn rol als werkgever van kenniswerkers, zal moeten zorgen voor een herwaardering van kenniswerk. Het gevoel dat management overgewaardeerd wordt t.o.v. specialistische kennis bevordert niet het kiezen van de gespecialiseerde loopbanen in het bedrijfsleven of bij de overheid.

In de discussie over dit onderwerp komen twee interessante punten boven drijven. Dit zijn:

- In de levensloop zou een constante wisselwerking tussen theorie en praktijk moeten zijn. (Eigenlijk wordt bedoeld een constante wisselwerking tussen leren en werken.)

Met het idee op zich heeft men niet zoveel problemen. Er wordt tenminste niet veel over gediscussieerd. De reacties richten zich meer op de praktische problemen bij de uitvoering. Een paar reacties:

- o Okee, maar hoe?
- o Mee eens maar dit is geen taak van de overheid.
- o Goed idee, maar wie beslist wanneer geswitched wordt, wie betaalt het en hoe voorkomen we dat een bureaucratisch gedrocht wordt?

• **Leerling-meester**

Breng relaties tot stand tussen ervaren en succesvolle ondernemers (en/of werknemers) en studenten. Zorg dat in de relatie kennis en ervaring uitgewisseld wordt. Een experiment in Groningen toont aan dat dit werkt.

De discussie richt zich niet tegen het idee, maar ook hier weer vraagtekens bij de praktische haalbaarheid en uitvoerbaarheid..

Punten uit de discussie:

- o Is "erkende" meester-gezel" relatie nodig?
- o Wie draagt de lasten.
(Wat ik begrepen heb van het Groningse experiment is dat dit geen breekpunt hoeft te zijn.. Meester en gezel stoppen er beiden hun tijd in (zonder betaling) en de opbrengst is wat ze van elkaar leren. Die kennis is direct voor beide partijen toepasbaar.

Voor het overige komen de discussies over dit onderwerp punten uit het onderwijs weer aan de orde. Ik geef er hier een paar:

- o "Leren door interactie en doen" is beter dan "leren door onderzoek"
Dit wordt in de schrijfgroep niet zonder meer aanvaard. Reacties: "Onderwijs dient niet alleen economische doelen, maar ook de vorming van jonge mensen."
Er speelt meer dan uitsluitend het nuttigheidsdenken.
- o Het voorbereidend beroepsonderwijs moet weer terug komen.
Reacties o.a.: "Moet goed onderzocht worden", "Mee eens" en "Ja, laten we stoppen met het oude PvdA stokpaardje dat een voorbereiding op een witte boordenbaantje beter is dan het leren van een eerlijk ambacht."
- o De leerplicht van een jongere moet pas vervallen na vier jaar werkervaring.
- o Leg in het onderwijs de nadruk op productiviteit.
Algemene afwijzing! Argumenten: "een school is geen bedrijf! Kinderen zijn geen producten", "Praat niet over productiviteit" maar over "voldoende niveau op het gebied van kennis en vaardigheden."
- o Leraar is geen beroep. Leraar ben je op een onderwerp waar je ervaren in bent in de maatschappij.
Ook niet bij voorbaat applaus. Van "goede richting, maar niet doorslaan", tot "ervaring zegt niet alles"

10. Kennismigratie

Het beleid t.a.v. het toelaten van topspecialisten, die kunnen bijdragen aan het verwerven aan een toppositie in markten met een hoge toegevoegde waarde moet soepel en ruimhartig zijn. Dit moet al beginnen bij het toelaten van studenten die in ons land willen studeren of promoveren op een onderwerp dat relevant is voor de Nederlandse kenniseconomie. Voor overige functies geldt dat we in de open Europese markt er voor moeten zorgen dat Nederland een land is met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden is en faciliteiten zoals bv. goede scholen, goed en betaalbaar wonen en een prettig, veilig leefklimaat zodat de kenniswerkers die we nodig hebben zonodig bereid zijn om zich in Nederland te vestigen. Dit is overigens ook essentieel om de eigen studenten en buitenlanders die hier studeren voor de Nederlandse kenniseconomie te behouden.

Er zijn veel voorstanders voor een beleid dat kenniswerkers gemakkelijk toelaat in het Nederlandse hoger onderwijs en de arbeidsmarkt. Een minderheid waarschuwt voor de herhaling van de fouten die in de vorige eeuw gemaakt zijn bij het hier binnenhalen van allochtone arbeiders. Verder wijzen deze er op dat er veel kenniswerkers in de open Europese arbeidsmarkt beschikbaar zijn. Als deze in onvoldoende mate naar Nederland komen schort er misschien toch iets aan de aantrekkelijkheid van Nederland als kennisland. Over kennisfuncties op een ander niveau dan de topfuncties is niet zoveel gepraat.

Wat argumenten uit de discussie:

- o Toelaten van kenniswerkers uit het buitenland
Pro: in het verleden hebben kenniswerkers (joden uit Portugal en Spanje, protestanten uit Frankrijk en België veel kennis ons land binnengebracht en deze zijn goed geïntegreerd in onze samenleving.
Contra: We kunnen putten uit een reservoir van kenniswerkers binnen de Europese Unie. Waarom doen we dat niet? Proberen we dat wel maar hebben we geen succes. Hoe komt dat dan? Is het probleem misschien niet dat kennisberoepen ondergewaardeerd worden waardoor Nederland te weinig wervingskracht heeft op de Europese markt van hoog opgeleide, gezochte kenniswerkers. Als dit het geval is zullen we eerst dit probleem op moeten lossen.
- o Waarom kiezen niet meer autochtone jongeren voor de banen waar de kenniseconomie behoefte aan heeft. Waarom zien we veel hoogopgeleide werkers naar het buitenland vertrekken? Wijst dit er niet eveneens op dat er iets fout zit met de arbeidsmarkt voor kenniswerkers?
- o De industrie kan best hoog opgeleide kenniswerkers binnenhalen. Er zijn wel procedures maar dit zijn geen onneembare barrières. Maar komen ze wel?
- o Verkoop van kennis aan het buitenland in de vorm van licenties
Waarschuwing tegen het verkopen van licenties. Er valt meer te verdienen met succesvolle producten. Maar voor het ontwikkelen van succesvolle producten heb je rechtstreeks contacten met de gebruikers nodig. Die contacten krijg je niet door het verkopen van licenties. Die krijgen de bedrijven die met de gekochte kennis producten ontwikkelen. Verkoop alleen licenties aan het buitenland als zelf exploiteren niet haalbaar is.

	personalia
Kees Beenakker	Kees Beenakker werkte van 1974-1987 bij Philips Research en Philips Semiconductors. In 1987 richtte hij het bedrijf Eurasem op. Sinds 1990 is hij voltijds hoogleraar microelectronica en tevens voorzitter van de afdeling Microelectronics & Computer Engineering aan de Technische Universiteit Delft. Sinds maart 2006 is hij eveneens als gasthoogleraar verbonden aan de Tsinghua University in Beijing.
Zeger Vroon	Gepromoveerd Scheikundige, in het bijzonder anorganische materialen. Ik werk sinds 1995 bij TNO Industrie & Techniek als wetenschappelijk medewerker. Sinds 1991 ben ik lid van het CDA en ben ik actief geweest op gemeentelijk niveau in de plaatsen Hengelo, Eindhoven en nu Eijsden.
Gerrit Klifman	Tot 1 september 2005 was ik leraar Duits aan de havo/vwo-afdeling van een scholengemeenschap. Vanaf dat moment maak ik gebruik van spaarverlof om vervolgens op 1 februari 2007 in de FPU te gaan. Tijdens mijn leraarschap heb ik mij in enkele artikelen over de basisvorming en het studiehuus zeer kritisch uitgelaten over de daaraan ten grondslag liggende onderwijsfilosofiën. In het cursusjaar 2005-2006 ben ik begeleider van een landelijke kaderschoolcursus voor CDA-leden. Mijn interesses hebben vooral betrekking op het gebied van de theologie en de politieke achtergronden van het CDA en de doorwerking ervan in de achterban van het CDA.

Jacques Boersma	Gepromoveerd Bedrijfskundige, in het bijzonder ICT-toepassngen. Nu emeritus hoogleraar Kennismanagement. Tevens al meer dan 20 jaar parttime organisatieadviseur. Zie www.boersma-imec.nl . Werkt veel samen met het bedrijfsleven op het gebied van innovatie. Is geestelijke vader van het succesvolle meester-gezel-project dat in de 3 noordelijke provincies is opgezet als samenwerkingsverband tussen MKB, KvK, universiteit en hogescholen.
Klaas Jan Zuidam	Gepromoveerd biochemicus, nu onderzoeksleider bij Unilever R&D in Vlaardingen. Ik heb zowel in Nederland als in Israel en Duitsland gewerkt. In het CDA o.a. actief als voorzitter CDA Rotterdam Centrum-Noord, DB-lid van CDA Rotterdam, AB-lid van CD Zuid-Holland en lid van de Commissie Buitenland van CDA Zuid-Holland.
Jet Weigand-Timmer	www.weigand.nl
Harry Janssen	Ik ben directeur van Uneto geweest en heb daar o.a. het eerste Innovatiecentrum opgericht en heb het eerste opleidingsfonds voor een hele bedrijfstak opgezet. Ik weet wat het is om te proberen ondernemers of een hele bedrijfstak in beweging te krijgen. Vandaar mijn interesse voor deze onderwerpen.
Nol van Eck	Ik ben bijna 40 jaar actief in high-tech (computers) met functies in R&D, management en advies. Mijn ervaring ligt vnl. in innovatie, met accenten op productontwikkeling en het positioneren van producten in nieuwe markten. Voor mijn werk heb ik veel gereisd en contacten gemaakt in o.a. Europa, Noord Amerika en het Verre Oosten. Ik ben bestuurslid van KIVI NIRIA Elektrotechniek
Stefan van Uffelen	Ik heb Technische Bedrijfskunde gestudeerd aan de Universiteit Twente, een jaar bij de KLM gewerkt en in 1999 begonnen met Resense. Resense is een kennismanagementadviesbureau. Wij hebben een rapportage en analyse tool ontwikkeld om organisaties wat betreft kennis door te lichten. Ik ben tevens 4 ^e jaars student psychologie. www.resense.com . Ik heb de CDA zomerschool gevolgd en ben sinds 3 jaar lid van het CDA.
Jan Heetebrij	Heb na een korte militaire carrière, 1962-1974, vanuit de KMA me als werktuigbouwkundige Ir gestort op het management en de directie van technische bedrijven 1974-1987. Dat betref een breed veld van activiteiten in internationaal verband met belangrijk accent op machinebouw en energie. Vandaaruit eigen adviesbureau met vele re-organisatie en herinrichtingsprojecten in vooral opnieuw de technische industrie en nutsbedrijven. Vanuit Zwitserland van 1999-2001 verantwoordelijk geweest voor uitrol van glasvezelnetwerken binnen Europa. Vanaf 2001 werkzaam in business development en financiering, opnieuw nogal internationaal georiënteerd met sterk toenemend accent op duurzame energie en technologie
Niels van der Stappen	Heb sinds 2 jaar een eigen innovatie-adviesbureau met nadruk op materiaal-advies voor kunststofverwerkende bedrijven. Daarnaast ook organisatorisch advies t.a.v. innovatie. http://home.zonnet.nl/stappenvd/
Alwin de Jong	Daarvoor afgestudeerd als scheikundige en 13 jaar ervaring in research, productontwikkeling en innovatie-management bij Océ. begeleider vanuit commissie mail: aj@innovatieplatform.nl tel: 06-15066044

Stellingen over "Investeren in de kenniseconomie"

Opgesteld door de leden van de schrijfgroep 3.

(Leidraad hierbij was de CDA discussienotitie "Innovatie, Onderwijs en Arbeidsmarkt")

PREAMBULE

In de Discussienotitie over innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs "Investeren in kenniseconomie" heeft het CDA de discussie binnen de partij over dit belangwekkende thema in gang gezet. Na de succesvolle startbijeenkomsten in Delft, Eindhoven en Groningen zijn drie schrijfgroepen aan het werk gezet om uitdagende stellingen te formuleren over de deelthema's innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs, in aansluiting aan de in de Discussienotitie vermelde kernvraagstukken. Schrijfgroep 3 heeft langs deze weg een tental stellingen geformuleerd en voorzien van een beknopte onderbouwing.

Tijdens de vruchtbare discussies over de stellingen bleek er binnen de schrijfgroep de behoefte te bestaan om een aantal stellingen te formuleren over het overkoepelende thema "Investeren in kenniseconomie". Deze stellingen vindt de schrijfgroep van groot belang, aangezien hiermee :

- de samenhang tussen de deelthema's wordt onderstreept en de maatschappelijke context nog beter expliciet wordt gemaakt;
- de algemene attitude van de burger ten aanzien van de kenniseconomie meer aandacht krijgt;
- een wervend motto wordt gepresenteerd voor onze politieke leiders bij het gloedvol uitdragen van het CDA beleid .

Als het gaat om investeringen in kenniseconomie is het noodzakelijk dat aandacht besteed wordt aan de bevordering van een cultuur, waarin eigenschappen als creativiteit, ambitie, moed en een open houding ten aanzien van vernieuwing goed kunnen gedijen. Eigenschappen die kunnen worden toegeschreven aan een innovatiementaliteit en die eraan bijdragen dat vernieuwing niet als een bedreiging wordt gezien, maar een kans. Deze eigenschappen worden nu nog al te vaak in de kiem gesmoord als gevolg van overheidsbeleid, maar ook door zeer menselijke eigenschappen als vooroordelen, zelfgenoegzaamheid en/of risicomijdend gedrag. Deze obstakels werken het ontstaan van een gezonde innovatiecultuur tegen en zij hebben een dempend effect op het gevoel van urgentie, dat als een belangrijke drijvende kracht achter de innovatie kan worden beschouwd.

Innovatie wordt vaak en vooral gezien als technische innovatie als hoofddoel slimme, nieuwe producten voor de markteconomie te ontwikkelen. Deze eenzijdigheid op technische productontwikkeling ontnemt het zicht op andere aspecten van innovatie, namelijk zorgdragen voor de belangen van de mens en de mensheid aan de ene kant en voor de planeet als drager van de schepping aan de andere kant. Het CDA heeft vanuit haar christen-democratische roeping en haar visie op rentmeesterschap en duurzaamheid een bijzondere taak om het leven op onze planeet te beschermen en duurzaam te koesteren. Dit gedachtegoed is weergegeven in de volgende stelling :

Stelling

HET CDA MOET IN HET INNOVATIEBELEID VANUIT HAAR VISIE OP RENTMEESTERSCHAP EN DUURZAAMHEID TOEZIEN OP EEN ZORGVULDIG EVENWICHT TUSSEN DE BELANGEN VAN “PLANET, PEOPLE EN PROFIT” OM TE VOORKOMEN DAT ER EENZIJDIG EN ALLEEN NAAR DE PROFIT-KANT WORDT GEKEKEN.

Het beleid voor de stimulering van de kenniseconomie moet voor de burger gaan leven door het te vertalen in een aantal aansprekende kernbegrippen die inspireren tot het daadwerkelijk invullen van het beleid. De beoogde inspiratie komt alleen tot stand indien deze begrippen de essentie raken van het kenniseconomiebeleid. Schrijfgroep 3 kiest voor drie werkwoorden als kernbegrippen voor het kenniseconomiebeleid: VRAGEN, WAGEN en OVERDRAGEN.

- Het werkwoord VRAGEN is een uiting van ingebakken nieuwsgierigheid, die een drijfveer vormt voor wetenschappelijk onderzoek en leidt tot het formuleren van een vraagstelling. Ook omvat dit woord het gericht zijn op de vragen en behoeften van de maatschappij, inclusief het bedrijfsleven. Dus het inspelen op de maatschappelijke vraag. Tevens kan hieronder ook worden verstaan het voortdurend kritisch bevragen van elkaar bij de ontwikkeling van het kenniseconomiebeleid, waardoor het zich als een organisch proces ontwikkelt. Tenslotte dient men zich voortdurend af te vragen wat de achterliggende motieven zijn en de mogelijke effecten.
- Het werkwoord WAGEN slaat op het ondernemend zijn, risico's durven nemen en het opzoeken van grenzen en deze willen verleggen. Men is zo aan elkaar gewaagd door de competitie aan te gaan.
- Het werkwoord OVERDRAGEN geeft duurzaamheid aan, in de zin van het iets achterlaten voor het nageslacht. Het gaat ook om het doorgeven van kennis en het delen met elkaar in alle openheid. Het uitwisselen van (nieuwe) goederen, diensten en middelen valt hier tevens onder. Het houdt ook in de noodzaak van het overdragen van normen en waarden aan elkaar, die in het geding zijn bij het delen van kennis. OVERDRAGEN impliceert ook het transporteren naar nieuwe markten. Op grond van deze bespiegelingen komt schrijfgroep 3 uit op de volgende stelling, die zij als motto ziet voor het uit te dragen beleid:

Stelling (motto voor het beleid voor de kenniseconomie)

HET CDA VULT SAMEN MET DE BURGER HET KENNISECONOMIEBELEID IN MET: VRAGEN, WAGEN EN OVERDRAGEN!

In de onderstaande tekst volgt de schrijfgroep verder de indeling in Hoofdstukken en Issues vermeld in de discussienotitie “Innovatie, Arbeidsmarkt en Onderwijs”

INNOVATIE

Issue 1 : Van kennis naar kassa

Stelling 1

De verhoging van de maatschappelijke benutting (valorisatie) van universitair wetenschappelijk onderzoek vereist een verheldering van de maatschappelijke vraag. Het maatschappelijk belang van fundamenteel onderzoek mag daarbij overigens niet uit het oog worden verloren.

Toelichting

De laatste jaren is binnen de universiteiten (en overige onderzoekinstellingen) de belangstelling voor het leveren van een maatschappelijke meerwaarde (naast de gebruikelijke bijdrage in de vorm van hoogopgeleide mensen en wetenschappelijke publicaties) toegenomen. Voor een deel is dat ingegeven door de behoefte aan extra inkomsten bij teruglopende overheidsbudgetten. Voor een deel is er echter ook sprake van een nieuwe cultuur. Echter, wat veelal nog onvoldoende uit de verf komt is een duidelijke vraag. Dit is vooral een probleem in het MKB en voor lange termijn vraagstukken in het bedrijfsleven en de overheid (zie bv. analyse van de Commissie Wijffels, die de rol van TNO en de Grote Technologische Instituten heeft geëvalueerd).

Nodig is meer aandacht en inspanning voor het maken van de vertaalslag van (lange termijn) behoeften naar noodzakelijk onderzoek. Om dit proces goed te laten verlopen is een nieuwe aanpak vereist. Te denken valt aan de manier waarop dat binnen de EU thans gestalte krijgt binnen de zgn. Technology Platforms. In deze overlegfora, waarin bedrijven, onderzoekinstellingen en overheden samenwerken, worden voor verschillende onderwerpen lange termijnvisies opgesteld en een daaraan ontleende onderzoekagenda, die beantwoordt aan de gezamenlijk gedragen probleemstellingen. In Nederland wordt voor het toegepaste onderzoek (met name bij TNO en de GTI's) thans een begin gemaakt met een dergelijke aanpak via zgn. programmeringsarena's. De betrokkenheid van de universiteiten bij deze arena's verdient een zorgvuldige afweging, waarbij ook terdege rekening wordt gehouden met het maatschappelijk belang van fundamenteel, nieuwsgierigheid gedreven onderzoek.

Issue 2 : Sleutelgebieden

Stelling 2

De keuze van sleutelgebieden en daarbinnen van bepaalde onderwerpen dient de uitkomst te zijn van een interactief proces waarbij alle partijen (overheid, bedrijfsleven en onderzoekers) een inbreng kunnen leveren. We moeten kiezen voor onderzoeksgebieden en voor een aantal thema's daarbinnen waarin wij ons als Nederland kunnen en ook willen onderscheiden.

Toelichting

Specifiek beleid (zoals keuze van sleutelgebieden) is nodig naast generiek beleid. Met themagerichte onderzoekprogramma's is al veel ervaring opgedaan, zowel bij de overheid als bij NWO. Op deze weg zal de komende tijd worden voortgegaan (zie Strategisch Plan NWO 2007 - 2010 en de follow up van het rapport van de Commissie Wijffels over TNO en de GTI's).

Keuze van de sleutelgebieden is niet alleen een bottom up proces: er is ook een top down element nodig gekoppeld aan politieke keuzen. Op die wijze zijn de door het Innovatieplatform geformuleerde gebieden tot stand gekomen. In navolging van Zweden zullen een zeer beperkt aantal focusgebieden moeten worden gekozen waarin we ons als Nederland kunnen en willen onderscheiden. Dit is uiteraard een iteratief proces waarbij niet vanuit een overheid gezegd kan worden wat we gaan doen. Volgens Zweeds model wordt ook vanuit het bedrijfsleven richting gegeven aan een dergelijk keuze. Ook in traditionele economische sectoren is het nodig dat een actieve houding wordt ingenomen ten aanzien van innovatief onderzoek.

Issue 3 : Innovatie in maatschappelijke sectoren

Stelling 3

Innovatie in maatschappelijke sectoren (onderwijs, zorg) dient niet primair gemotiveerd te worden door het behalen van winst, maar moet vooral gebaseerd zijn op de motivatie en reputatie van de in die sectoren werkzame professionals ("ik wil het goed doen, volgens door de professie gehanteerde maatstaven"). Innovatie moet hier leiden tot grotere effectiviteit en productiviteit, door ondersteuning van de professionals, niet tot vervanging van dat personeel.

Toelichting

Onderwijs en zorg vragen om interactie tussen mensen. Die kan nooit vervangen worden door technologie. Dus eerder meer dan minder nadruk op mensenwerk en professionaliteit (geen technological fix). Maatschappelijk ondernemen is niet hetzelfde als economisch ondernemen. Zie recente discussies over de gang van zaken in de energiesector en de zorg.

Issue 4 Ondernemerschap

Stelling 4

Ondernemerschap is een eigenschap die, voorzover die kan worden aangewakkerd, al in een zo vroeg mogelijk stadium in het onderwijs moet worden gestimuleerd. Om jonge ondernemers dan een perspectief te bieden dient het ondernemersklimaat voor startende bedrijven aanmerkelijk te worden verbeterd.

Toelichting

In het huidige onderwijs komt ondernemerschap niet of pas zeer laat aan de orde. Er is recent door de overheid (OCW en EZ) een Actieprogramma "Onderwijs en Ondernemerschap" opgezet voor universiteiten en middelbaar onderwijs. Dat is echter niet voldoende.

Het is ook noodzakelijk dat de aantrekkelijkheid van het ondernemerschap voor jonge ondernemers wordt vergroot. De slaagkans van startende bedrijven in Nederland is erg laag door een aantal oorzaken. De zogenaamde incubatieperiode is vaak veel langer en financieel zwaarder dan voorzien. De financiële bijdrage van overheid en/of andere instanties is in deze fase juist laag; kennelijk wordt het risico van co-investering als te hoog ingeschat. Hierbij komt dat te verkrijgen subsidies lang niet kostendekkend zijn. Er wordt namelijk een eigen bijdrage als matching verlangd die kan oplopen tot 50% van de investering. Dit is voor een startend bedrijf een onmogelijke opgave. We kunnen een voorbeeld nemen aan Frankrijk. Daar is namelijk de slaagkans van beginnende bedrijven veel groter omdat de overheid gedurende een reeks van jaren mee investeert. Bepleit wordt een beleid van co-investering door de landelijke en regionale overheid, bedrijven en banken. Er zullen daarvoor de nodige stimuleringsmiddelen moeten worden vrijgemaakt om succesvolle subsidieaanvragen voor innovatie bij b.v. de EU te kunnen matchen.

Issue 5 : levensloopbeleid

Stelling 5

Grotere arbeidsparticipatie wordt niet alleen bereikt door prikkelende maatregelen van de overheid, maar nu vooral door een omslag in denken binnen het bedrijfsleven.

Toelichting:

De laatste jaren heeft de overheid vele maatregelen getroffen om de uitstroom van werknemers in allerlei uitkeringen tegen te gaan. Naast herkeuringen van WAO-ers is er de plicht voor moeders met relatief jonge kinderen om werk te zoeken en niet in de Bijstand te blijven hangen. Ook is de duur van de werkloosheidsuitkering verlaagd.

Aan werkgeverszijde zie je (nog te vaak) leeftijdsdiscriminatie: zowel jongere medewerkers bij supermarkten treft dit (boven de 19 jaar kom je haast niet aan de bak), als ouderen (boven de 45 kom je haast niet meer aan werk).

Daarnaast is het voor mensen die moeten reintegreren na een langdurige ziekte vaak heel moeilijk weer hun plek te vinden/krijgen binnen het bedrijf waar zij werk(t)en.

Mensen willen dus wel degelijk werken, maar worden consequent buiten de arbeidsmarkt gehouden.

Zolang deze problemen niet stevig worden aangepakt heeft het geen nut de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen. Uit cijfers van het CBS blijkt, dat de overgrote meerderheid van oudere werklozen niet uitstroomt naar een baan, maar uiteindelijk naar het pensioen.

N. B. onderstaande stellingen acht de schrijfgroep van belang, ook al sluiten zij niet direct aan op de issues 6 en 7 vermeld in de discussienotitie.

Stelling 6

Kenniseconomie heeft als keerzijde een steeds grotere groep mensen die het tempo van veranderingen niet kan bijhouden en (soms al vanaf de jeugd) kansloos is. Het CDA heeft als dure (letterlijk en figuurlijk) taak wegen te zoeken om deze mensen geïntegreerd te houden in onze maatschappij.

Toelichting

De meeste politieke partijen roepen al jaren, dat iedereen de school pas mag verlaten na het behalen van een startkwalificatie.

Niet iedere leerling beschikt over het vermogen en/of de vaardigheden voor zo'n startkwalificatie. Het heeft geen zin om dit te ontkennen, al is de wens nog steeds vaak de vader van de gedachte. Je gunt immers iedereen een plaats in de maatschappij.

Maar zoals 60 jaar geleden een zwakzinnige nog een zinvolle dagbesteding had op de boerderij door daar de paarden te roskammen en het erf aan te vegen, maar zijn piek zag verdwijnen zodra de tractor in gebruik werd genomen, zo zijn in de loop van de decennia steeds grotere groepen kansloos geworden.

Een oplossingsrichting kan zijn, dat praktijkonderwijs weer in ere hersteld wordt.

Dit kan overigens alleen met behulp van de ouders. Zolang ouders hun uiterste best doen om hun kind(eren) in een zo hoog mogelijke (lees theoretische) scholingsweg onder te brengen, zal dit praktijkonderwijs het moeilijk hebben. Het moet een onderwijsvorm zijn, waar kinderen met trots naar toe gaan.

Ook hier is overleg tussen overheid en bedrijfsleven van groot belang: wat zijn de vooruitzichten van zo'n opleiding voor de arbeidsmarkt, hoe voorkomen we zogenaamde varkenscycli, hoe wordt dit onderwijs ingericht?

De overheid zal zich tot het uiterste moeten beheersen om niet van ieder maatschappelijk probleem weer een lessenkakket te laten maken, waar weer (theoretische) aandacht aan besteed moet worden.

Een ander punt van zorg vormen de mensen die echt niet meekunnen en die nu bijv. werken in sociale werkplaatsen. Juist deze vangnetten in de maatschappij zijn van groot belang om mensen het gevoel te geven, dat zij erbij horen, dat zij zinnig bezig zijn. Ook zorgen deze instellingen ervoor, dat er sociale contacten in stand blijven die anders duidelijk minder aanwezig zijn: werk is méér dan alleen geld verdienen en carrière maken.

Hiernaast kunnen zogenaamde zorgboerderijen een goede bijdrage leveren aan het besef van velen, dat zij een zinvol leven kunnen leven. Bijkomend voordeel is de bijdrage aan het natuuronderhoud.

Stelling 7

De mobiliteit van de mensen op de arbeidsmarkt moet toenemen. Gestreefd moet worden naar optimale arbeidsparticipatie.

Toelichting

Het tekort aan hoger gekwalificeerd personeel groeit en er ontstaat daarnaast een overschot aan lager gekwalificeerd personeel. De arbeidsparticipatie is – gemeten in arbeidsjaren – één van de laagste in Europa. We hebben in Nederland een extreem hoog aandeel van mensen die in deeltijd werken. Mensen zullen positief betrokken moeten worden bij de arbeidsmarkt en we moeten uitkijken voor een tweedeling tussen hoog en laag opgeleiden.

Deze zaken moeten ons echter niet uit het oog doen verliezen, dat de economie niet alles is. Het CDA als gezinspartij zal bij het streven naar betere arbeidsparticipatie ook letten op de mogelijkheden voor gezinnen om te gedijen in deze zich snel ontwikkelende wereld. De opvoeding van kinderen en mantelzorg moeten niet als verwaarloosbare zaken, of pure luxe gezien worden. Ook hier speelt het begrip duurzaamheid mee: de lange termijn effecten die het bieden van rust, reinheid en regelmaat aan opgroeiende kinderen kan geven mogen niet gedwongen ingeruild worden voor een plaats op de arbeidsmarkt.

Wij zullen ons later de haren uit het hoofd trekken, wanneer we de vrijwilligers van nu dwingen betaald werk aan te nemen, als we straks merken, dat hun (vrijwel) gratis inzet voor hulpbehoevenden gedaan moet worden door (dure) professionele krachten.

Dus: biedt weerstand aan een eenzijdige druk vanuit het bedrijfsleven.

De kloof tussen hoog en laagopgeleiden bestaat natuurlijk nu al: hoog opgeleiden stoppen minder makkelijk met werk dan laag opgeleiden. De redenen liggen voor de hand:

- Het werk van lager opgeleiden is vaak minder aantrekkelijk
- Voor hoger opgeleiden wenkt eerder het carrièreperspectief
- Hoger opgeleiden kunnen minder makkelijk in deeltijd werken en staan dus voor de keus: wel of geen kinderen. Wel kinderen? Dan vaak toch doorwerken

Je kunt je afvragen, of deze selectie naast toenemende inkomensverschillen niet ook een genetische kloof veroorzaakt: minder kinderen bij hoogopgeleiden en meer bij laagopgeleiden. Dit zou aanleiding kunnen zijn voor nader onderzoek.

Issue 6 Employability en ontslagrecht

→ Hier heeft de schrijfgroep geen stelling geformuleerd

Issue 7 Sociale innovatie

→ Hier heft de schrijfgroep geen stelling geformuleerd

ONDERWIJS

Issue 8: Een leven lang leren

Stelling 8

Levenslang leren: iedereen dezelfde rechten op scholing, ongeacht leeftijd.

Toelichting:

Er zijn genoeg mensen die op hun 18^e of 20^e zijn gaan werken, maar later zich verder willen scholen. Ook zijn er voldoende mensen (meestal vrouwen) die na een periode van weinig/niet werken, op een gegeven moment weer de tijd en de gelegenheid hebben om meer te werken. De samenleving heeft deze mensen ook hard nodig! Vaak hebben ze dan opfrissing van hun kennis nodig, een aanvulling op de opleiding die ze lang geleden hebben gevolgd, of willen ze zich laten omscholen. Omscholen geldt natuurlijk ook in andere gevallen (werkeloosheid).

Vaak zijn mensen die op latere leeftijd opleidingen willen volgen in het nadeel vergeleken bij jongeren. Studiefinanciering/gunstige lening, schoolgeld/collegegeld: het is allemaal leeftijdsgebonden. Nu lukt het mensen op latere leeftijd alleen om op gunstige voorwaarden een opleiding te volgen als ze in een of ander reïntegratietraject zitten, of gekoppeld aan een werkgever die meebetaalt. Dit is onterecht, en onhandig in een samenleving waar levenslang leren en bijleren nodig is.

Iedereen krijgt het recht op eenzelfde hoeveelheid scholing, of je dat nu "neemt" op je 20^e of op je 40^e. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat mensen die opleiding ook gaan gebruiken, niet alleen voor de "fun". Dat kan voorkomen worden om aan die leerrechten ook een bepaalde mate van terugbetaling te koppelen, ook weer voor iedereen gelijk. Daarbij moet niet worden overgegaan op het thans in discussie zijnde leerrechtenstelsel. Dat heeft, gehanteerd als financieringsbron voor de onderwijsinstellingen veel bezwaren. Het is niet alleen principieel onjuist (stimuleert consumptiegedrag bij studenten, bepaald niet uitdagend), maar is door een groot aantal technische bezwaren ook praktisch onuitvoerbaar.

Issue 9: Aansluiting onderwijs en bedrijfsleven

Stelling 9

Degelijk praktijk onderwijs is nodig voor de jongens en meisjes zonder zitvlees. Vermoei niet te veel (waardoor ze afhaken) met theorie, die ze of nog niet aankunnen of waarvan ze het nut niet inzien.

Toelichting:

Die theorie kan later wel komen, als ze lekker aan het werk zijn en inzien waar theorie voor nodig is. Sommigen moeten eerst volwassen worden om te ontdekken dat ze verder willen komen in het leven.

Stelling 10

De overheid moet een actief beleid ontwikkelen gericht op de rekrutering van hoogopgeleide kenniswerkers in het buitenland ter versterking van het kennispotentieel in Nederland.

Toelichting:

Gelet op de demografische ontwikkelingen is een actief beleid nodig om in Nederland voldoende hoogopgeleide kenniswerkers te hebben. De recente maatregelen ter bevordering van de toelating van hoogopgeleide kenniswerkers uit het buitenland is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Het is van belang dat Nederland zich openstelt voor internationaal talent, dat een bijdrage kan leveren aan de Nederlandse kenniseconomie. Dat spoort ook met de "open" economische positie van de Nederlandse economie.

6 april 2006

III. Politiek deel I: agendapunt 4: resoluties (12.00-13.00 uur)

Tot 4 mei a.s. kunnen resoluties ingediend worden.

Om de resoluties zo helder mogelijk en zo consistent mogelijk te formuleren, treft u onderstaand een format aan waaraan een standaard-resolutie moet voldoen.

Dit format kunt u ook downloaden van Internet (www.cda.nl)

Format resoluties Partijcongres

Omvang:
resoluties dienen niet langer dan één pagina A4 te zijn.

Intro:

Resolutie ingediend door

"Het CDA Partijcongres op [datum] bijeen te [plaats van vergadering]:

De resolutie bestaat uit 3 delen:

- Constateert dat:
- Overweegt dat:
- Spreekt uit dat:

Constateert dat:

Dit bevat de **feitelijke gegevens** die relevant zijn voor de resolutie.

Vaak zal hierin ook verwezen worden naar de actualiteit.

In wezen dient antwoord te worden gegeven op de vraag: waarom deze resolutie **nu** aan de orde dient te komen.

Overweegt dat:

Hierin komt de interpretatie van de feitelijke gegevens aan de orde en kunnen andere overwegingen en constateringingen opgenomen worden die voor de resolutie van belang zijn.

Spreekt uit dat:

Dit wordt ook wel het "dictum" van de resolutie genoemd. Dit is het belangrijkste onderdeel van de resolutie, de conclusie. Wat wordt met deze resolutie beoogd?

Eigenlijk zou de gehele resolutie ook begrepen moeten kunnen worden door alleen het "dictum" te lezen want daarin zit de kern.

Ook kan het "dictum" een oproep bevatten aan fracties, partijbestuur e.d.

Afsluiting:

Resoluties worden altijd formeel afgesloten met de zin: "*En gaat over tot de orde van de dag*"

Lay out

Het verdient aanbeveling om een ruime lay-out te nemen (met het benodigde wit tussen de regels). Dat komt rustiger over op de Congresdeelnemers en bevordert een heldere besluitvorming. Ook verdient het in dat verband aanbeveling om alle uitspraken te nummeren om mogelijke misverstanden tijdens de discussie op het Congres te voorkomen.

Voorbeeld:

A. Constateert dat:

- 1
- 2
- 3

B. Overweegt dat:

- 1.
- 2.
- 3.

C. Spreekt uit dat:

- 1.
- 2.
- 3.

060200661

